



RECETE



NÜKLEER SAVAŞIN ÖNLENMESİ İÇİN HEKİMLER DERNEĞİ'NİN YAYIN ORGANI • ARALIK 1990 • SAYI: 19 • FİYATI: 5.000.- TL

NÜSHED, Körfez'de çıkabilecek bir savaşın tıbbi sonuçları konusunda uyarıda bulundu

(Cumhuriyet, 25.12.1990)

" SAVAŞTAN DAHA İYİ SEÇENEKLER VAR ! "

Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği (NÜSHED), Körfez bölgesinde gerilimin tırmanması üzerine, 24 Aralık 1990 günü yaptığı basın açıklamasında, çıkabilecek bir savaşın tıbbi sonuçları konusunda uyarıda bulundu. IPPNW yöneticilerinden edinilen bilgileri de aktaran Prof. Onaran, yalnızca Bağdat'a yapılacak bir saldırının, 100 bin kişinin ölümüne yol açacağını söyledi. "Savaştan daha iyi seçenekler var" diyen NÜSHED Genel Başkanı, açıklamasında şu görüşlere yer verdi:

"Körfez bölgesindeki çelişkili ve çatışmaya hazır ortam sürüyor. Batılı kaynaklar, bir çatışma durumunda kuzeyden 'ikinci cephe' açılırsa, Tür-

- NÜSHED Genel Başkanı Prof. Dr. Leziz Onaran, 24 Aralık'ta yaptığı basın açıklamasında, Bağdat'a yapılacak saldırıda, 100 bin kişinin ölebileceğini belirtti.

kiye, Irak ve Suriye'nin savaşa gireceğini bildirmektedir. Ülkemize NATO Çevik Kuvveti çağrılmış olması, 'kuzey cephesi' olasılığına ve Türkiye'nin çatışma içinde yer almasına yol açabilecek tehlikeli bir gelişmedir.

● SAVAŞIN TIBBİ SONUÇLARI

Körfez'de olası bir savaşın tıbbi sonuçları, "Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Uluslararası Hekimler Birliği" (IPPNW) yöneticilerince açıklanmıştır. Buna göre, çıkacak savaşta, yarısı sivil olmak üzere yaklaşık 200 bin kişi yaşamını yitirecek; ayrıca 300 bini aşkın asker ve bir milyon dolayında sivil yaralanacaktır. Yalnızca Bağdat'a düzenlenecek bir saldırı, 100 bin yaralı ve ölüme yol açacaktır. Gerçek durumun bu tahminleri de aşması olasıdır. Çünkü, savaşta kitle kırım silahları kullanılacaktır. Bu arada, patlayan petrol kuyularının ve kimyasal tesislerin uzun dönemli etkileri sonucu, büyük bir çevresel yıkım ortaya çıkacak, buna bağlı olarak da hastalık ve ölümler artacaktır. Yaşamsal ekonomik kayıplar, bölgesel istikrarsızlık ve yıllarca sürecek acılar, ağır savaş bilançosunun uzun dönemli sonuçlarını oluşturacaktır.

Irak, 2 bin ton kimyasal silaha, ayrıca, ayda 40 ton hardal gazı ile 4 ton sinir gazı yapabilecek kapasiteye sahiptir. Bölgede ABD'ye ait nükleer başlık sayısı ise -300'ü ülkemizde kadar konuşlandırılmış olmak üzere -700'dür. Önümüzdeki ay, bu sayının 1000'e çıkması beklenmektedir. Ayrıca, Körfez bölgesindeki İngiliz, Fransız ve Sovyet gemilerinde de nükleer silah bulunduğu öğrenilmiştir. İsrail ise, kimyasal saldırıya uğraması durumunda, buna nükleer silahla yanıt vereceğini açıklamıştır.

● SAVAŞTAN BAŞKA SEÇENEKLER VAR!

Körfez'deki bu gergin ve tehlikeli

duruma karşın, başta ABD olmak üzere, Batılı ülkelerin yöneticileri, "savaştan başka seçenek kalmadığını" belirterek kamuoyu oluşturmaya çalışıyorlar. Oysa, insanlığın bugünkü aşamasında "savaşçı çözüm" diye bir kavram kabul edilemez. Savaşçı tutumunun, özellikle "uygar" ülkelerin yöneticilerinden gelmesi ise düşündürücüdür.

Savaştan iyi seçenekler vardır. İnsanlık, dünya çapında bir "barış savaşı" başlatarak, çelişkileri "savaş"la çözme yöntemini yeryüzünden silmeli; ne denli uzun sürerse sürsün, barışçı yöntem, tek çözüm yolu olarak benimsenmelidir."

Cumhuriyet

'ÇEVİK KUVVET' İNCELEME HEYETİ GELİYOR 17. Sayfada
NÜSHED: KÖRFEZ SAVAŞINDA EN AZ 200 BİN KİŞİ ÖLÜR 14. Sayfada

Nüşhed: Körfez savaşında en az 200 bin kişi ölüyor

ANKARA (Cumhuriyet Büro) — Körfez'de çıkacak olası bir savaş durumunda en az 200 bin kişinin öleceği ve 1 milyonu sivil 300 bini asker olmak üzere 1 milyon 300 bin kişinin yaralanacağı öne sürüldü. Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği (NÜSHED) Genel Başkanı Prof. Dr. Leziz Onaran, dün yaptığı yazılı açıklamada, Körfez krizinin yıkımının çok uzun yıllar süreceğini belirterek Körfez'de barış için mücadele çağrısında bulundu. Prof. Dr. Onaran, yazılı açıklamasında bölgedeki nükleer ve kimyasal silahlara dikkat çekerek şöyle dedi: "Körfez'de olası bir savaşın tıbbi sonuçları, 'Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Uluslararası Hekimler Birliği' (IPPNW) yöneticilerince açıklanmıştır. Buna göre çıkacak savaşta yarısı sivil olmak üzere yaklaşık 200 bin kişi yaşamını yitirecek; ayrıca 300 bini aşkın asker ve bir milyon dolayında sivil yaralanacaktır. Yalnızca Bağdat'a düzenlenecek bir saldırı, 100 bin yaralı ve ölüme yol açacaktır. Gerçek durumun bu tahminleri de aşması olasıdır. Çünkü, savaşta kitle kırım silahları kullanılacaktır. Bu arada, patlayan petrol kuyularının ve kimyasal tesislerin uzun dönemli etkileri sonucu, büyük bir çevresel yıkım ortaya çıkacak, buna bağlı olarak da hastalık ve ölümler artacaktır. Yaşamsal ekonomik kayıplar, bölgesel istikrarsızlık ve yıllarca sürecek acılar, ağır savaş bilançosunun uzun dönemli sonuçlarını oluşturacaktır."

- NÜSHED'in basın açıklamasına, 25.12.1990 günkü sayısında Cumhuriyet geniş yer verdi.

BU SAYIDA

- Savaş Üstüne
Dr. Orhan Asena
- Kıyamet Sonrası
İlhan İrem
- Çağımızda Mutlu Olmak
Ömer Nida
- Hocamız Nusret Fişek'in Ardından
Doç. Dr. Özen Aşut
- Bonn'da IPPNW Kongresi
Prof. Dr. Leziz Onaran
- Coventry İzlenimleri
Dr. Derman Boztok

AYRICA

- NÜSHED Etkinlikleri,
- Uluslararası Dayanışma,
- Okur Mektupları,
- Barış İçin Sanat bölümleri

En büyük silah indirimi anlaşması AKKA ile "Paris Şartı" imzalandı

İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana Avrupa'daki en büyük silah ve kuvvet indirimi anlaşması AKKA, 19-21 Kasım 1990 tarihleri arasında Paris'te yapılan AGİK (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı) doruğunda imzalanarak yürürlüğe girdi. Anlaşmaya göre, NATO'nun ve Varşova Paktı'nın Atlantik'ten Urallar'a kadar uzanan bölgedeki tank sayısı 20 bin, top mermisi sayısı 20 bin, uçaksavar sayısı 6 bin 800 ve helikopter sayısı 2 bin olarak sınırlandırıldı. Ayrıca bu silahlar, her türlü denetime açık olacak.

"Avrupa'nın Geleceği İçin Paris Şartı" adlı tarihsel belgenin 34 ülke tarafından imzalanmasıyla, 1975 yılında Helsinki'de başlayan AGİK süreci büyük bir başarı sağlamış oldu. "Avrupa'da Konvansiyonel Kuvvet İndirimi Anlaşması" (AKKA)'nın ikinci bölümü ile "Stratejik Silahlarda İndirim Anlaşması" (START)'nın, 1992 yılında Helsinki'de imzalanarak, AGİK sürecinin "mutlu son"la noktalanması öngörülmüyor. ■

Koşar adım, savaşa doğru...

Dergimizin bu sayısı, Körfez bölgesinde suların iyice ısındığı ve savaşın her an patlak verebileceği gergin günlerde hazırlandı. ABD ve yandaşlarının ısrarla yineledikleri "savaşın kaçınılmazlığı" görüşü, öyle anlaşılıyor ki, - kimi iyimser yorumlara karşın- baskın çıkacak. Umarız, sağduyu üstün gelir ve Türkiye, böyle bir sıcak çatışmanın uzağında durur...

NÜSHED'in, savaş olasılığına karşı halkımızı ve yetkilileri uyarmak amacıyla 19 Kasım 1990 günü *Cumhuriyet* gazetesine verdiği "paralı ilan", ülke genelinde çok olumlu karşılandı. "Henüz Vakit Varken" başlıklı ilanın özlü ve çarpıcı içeriği, yalnız sağlıkçılardan değil, öteki meslek gruplarından da ilgi gördü. Bu ilan üzerine çok sayıda mektup ve telefon aldık. "Paralı İlan"ın kendisi de bir süre sonra gazetelerde "haber" oldu. O güne değin sesimizi duymazlıktan gelen "büyük" gazeteler, bu ilanının yarattığı ilgi ortamında, NÜSHED'le daha yakın ilişkiye geçtiler...

Birçok kez uyardık: Sürekli adres değişiklikleri nedeniyle, kimi üyelerimizin ve abonelerimizin gazeteleri geri geliyor... Bu sıkıntıyı, aşağı yukarı bütün yayın organları yaşıyor. Geçenlerde, Türk Tabipleri Birliği'nin "Haber Bülteni"nde de benzer yakınmalarla karşılaşmıştık. Bülten'in editörü, "Hekimlerin adres değişikliklerine bilgisayarlarımız ayak uyduramıyor" diye yazmıştı, sitemli bir dille... Ne yazık ki, adres değişikliklerini zamanında, bağlı bulunduğu kurumlarımıza iletme alışkanlığımız yeteri kadar gelişmemiş. Oysa, bu yüzden boşa giden emeği ve zamanı bir düşünebilsek!... Geçenlerde, bir bayan öğretmenin duyarlı davranışından çok etkilendik. Bu bayan, aynı apartmandaki bir üyemizin posta kutusunda biriken mektup ve gazeteleri topluca NÜSHED'e getirdi ve üyemizin apartmandan ayrıldığını belirterek şöyle dedi: "Derginizi okuyunca, bu değerli yayının ortalıkta yitip gitmesine gönlüm razı olmadı. Onları size getirmek için Derneğimize geldim. Alıcının yeni adresine gönderirseniz yararlı olur!..."

Aynı duyarlılığı, kendi üyelerimizden de beklemek, sanırız hakkımızdır. Böylece, "bana gazete gelmiyor" yakınmalarının da sonu gelmiş olur.

Evet, ortalık toz duman... Savaş kapıda...

Ama biz yine de "savaşız bir yıl dileğiyle, barışa doğru" diyelim... ■

Yayın Yönetmeni

SON REÇETE - ARALIK 1990

Hekimlerimizi ayakta alkışlıyorum!

Saygıdeğer NÜSHED Üyeleri,

Derginizi, Mayıs - Haziran aylarında, hapishanelerdeki gazetecilerin açlık grevindeyken almış ve beni kontrole gelen cezaevi hekimlerine, "Açlık grevinde size reçete yazdırmıyor olsam da, ben reçetesiz kalmam. Üstelik benim Reçete'm, profesörler tarafından yazılır" diye espri yapmışım. Her gün yavaş yavaş ölüm demek olan açlık grevi sırasında insanın en çok gereksinim duyduğu kimse, kuşkusuz hekimlerdir.

Öyle bir ortamda, hekimler tarafından yazılıp gönderilen bir dergiyi almanın önemini düşünabiliyor musunuz? O gün yaşadığım, olağanüstü bir duygudur.

İnsanların yaşamlarına yönelik tehlikelere karşı çıkmanın, insanları yaşatmanın doğal bir uzantısı olduğunu biliyorum. Ama mesleğiyle global boyutta bütünleşip insanlaşmanın bu güzel örneğini verecek enerjiyi bulan hekimlerimizi de yürekten ve ayakta alkışlıyorum. Bu anlamda NÜSHED üyelerine teşekkür etmeyi, kendi adıma borç sayıyorum.

Barış, sağlık ve dostluk dileklerimle...

İlker DEMİR

(Nazilli E Tipi Cezaevi, 15. Koğuş)

Yaptıklarınız çok güzel

Sayın NÜSHED Yetkilileri,

19 Kasım 1990 tarihli *Cumhuriyet* gazetesindeki ilanınız üzerine size yazıyorum. Yaptıklarınız ve yapmak istedikleriniz, Türk insanı için gerçekten çok güzel. Sizi şimdiden tebrik ederim. Sizinle ilişki halinde olmama yardımcı olursanız sevinirim. Saygılar.

Özgür EVREN / Bursa

Duyarlılığınıza katılıyorum

Sayın NÜSHED Yetkilileri,

Gösterdiğiniz duyarlılığa içtenlikle katılıyorum. Derneğimize üye olmak ve çalışmalarınız hakkında bilgi edinmek istiyorum. Saygıyla.

Dr. Salih KÜÇÜKOĞLU /
Bakırköy - İSTANBUL

Sizleri destekliyoruz

Sayın NÜSHED Yetkilileri,

Savaşa karşı tutumunuza katılıyor ve sizleri destekliyoruz. NÜSHED'e üye olmak istiyorum. Bizimle ilişki kurmanızı bekliyoruz.

Dr. Uğur KÖKSAL / Şanlıurfa,
İnt. Dr. Özlem GERGİNLİ / Bursa

Kalbimdekileri sizler düşünmüştünüz

Sayın NÜSHED Yetkilileri,

Gazetede ki ilanınızı okuduğumda ne kadar heyecanlandığımı anlatamam. Benim kafamdaki, akıldaki, kalbimdekileri sizler de düşünmüş, hissetmişsiniz. İşte, benim gözlerimin aradığı bir ışık sizlerin yazdıkları...

İnsanları, inanın hiç anlamıyorum. Tarih, geleceği anlatır bizlere. Herhalde bazılarımıza anlatamamış. Hâlâ savaş istiyorlar. Hem de savaş felaketinin ne olduğunu bildikleri halde...

Ben bir sağlıkçı değilim. Ama sağlıklı düşünen bir vatandaşım. Eğer beni böyle kabul ederseniz, sizin birlikte çalışmaktan büyük sevinç ve kıvanç duyacağım. Doktor değilim, tıp bilgim yok ama sizlere yardımcı olmak istiyorum. Savaşız bir dünya, mutlu çocuklar demektir.

Aslı SAYINSU /
Erenköy - İSTANBUL

Size katılmak istiyorum

Sayın İlgili,

Derneğinizin "Henüz Vakit Varken" başlıklı ilanını okuduk. Biz, *Cumhuriyet* Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde okuyan bir grup arkadaşız. Eğer Der-

neğimize öğrencileri kabul ediyorsanız, seve seve size katılmak ve barış için çalışmak isteriz. Lütfen bize bilgi verir misiniz?

Ayrıca bizler, Fakültemizde kurulan "Kültür ve Sanat Topluluğu" bünyesinde "Çevre ve Halkla İlişkiler Birimi" olarak çalışmalarımıza başladık. Bu alandaki deneyimlerinize ve tavsiyelerinize ihtiyacımız var. İnsanlığın kendi sonuna doğru bu solumsuzca gidişe dur demek istiyoruz. Göstereceğiniz yakın ilgi için şimdiden teşekkür ediyoruz.

*Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çevre Ve Halkla İlişkiler Birimi adına
Murat Fazıl SOYAL / SIVAS*

İnsanlık ve barış adına...

Öncelikle, bu dünyada yaşayan insanlardan biri olarak, dünya barışına yaptığımız katkıdan dolayı teşekkür ediyorum. Eminim, siz ve sizler gibi duyarlı insanlar sayesinde, bu korkunç geriye sayma durdurulup, zaman, insanlık ve barış adına ileriye doğru döndürülecektir bir gün.

Sezai TANYOLU / Nazilli
(E Tipi Cezaevi, 15. Koğuş)

REÇETE

(LAST PRESCRIPTION)

NÜKLEER SAVAŞIN ÖNLENMESİ İÇİN HEKİMLER DERNEĞİ'NİN ÜÇ AYLIK YAYIN ORGANI

Sahibi:
NÜSHED adına
Prof. Dr. Lezzet ONARAN

Sorumlu Müdür:
Dt. Süha ALPAY

Yayın Yönetmeni:
Atilla AŞUT

Yayın Kurulu:
Dr. Orhan ASENA, Doç. Dr. Özen AŞUT,
Dr. M. Şerif ONARAN, Dr. Behçet AYŞAN

Adres:
Mithatpaşa Cad. 54/18, Kızılay - ANKARA
(Tel: 132 39 66)

Abone:
Yıllığı 20.000 TL.

Hesap No:
T.C. Ziraat Bankası
Necatibey Şb. 30440/38

Baskı: Erk Yayıncılık (Tel: 231 41 97)

BULLETIN OF THE ASSOCIATION OF
PHYSICIANS FOR THE PREVENTION
OF NUCLEAR WAR (IN TURKEY)

İNSAN HAKLARI HAFTASINDA "BARIŞ PANELLERİ" YAPILDI

"İnsan Hakları Haftası" dolayısıyla bu yıl düzenlenen çeşitli etkinliklerde, "Barış" ve "Barış Hakkı" da sıklıkla ele alındı. NÜSHED Genel Başkanı Prof. Dr. **Leziz Onaran**, bu konuda İzmir ve Ankara'da düzenlenen iki panele konuşmacı olarak katıldı. Panellerde, "yaşama hakkı" gibi, barış içinde yaşama hakkının da temel bir hak olduğu görüşü savunuldu.

● "İNSAN HAKLARI VE HEKİMLİK"

İnsan Hakları Haftası'nda İzmir Tabip Odası'nın düzenlediği "İnsan Hakları ve Hekimlik" konulu panel, 11 Aralık 1990 günü Atatürk Kültür Merkezi'nde yapıldı. Prof. Dr. **Veli Lök**'ün yönettiği panelde, sırasıyla **Dr. Alpaslan Berktaş**, **Dr. Haldun Özen**, **Av. Ahmet Aksüt**, Prof. Dr. **Leziz Onaran**, **Av. Güney Dinç**, **Dr. Yeşim İşlegen**, **Dr. Alp Ayan**, **Dr. Emre Kapkın** ve **Dr. Mahmut Ortakaya** konuştular.

İlgiyle izlenen toplantıda, genel ve özel olarak insan hakları bağlamında, hekimlerin olumlu ve olumsuz durumları, davranışları gözden geçirildi. Panelde üzerinde önemle durulan ana başlıklar şunlardı:

- Yaşam hakkı, sağlık hakkı, sağlık politikalarımız,
- Gözaltında ve tutuklulukta sanıkların gördüğü işlemler ve hekimlerin bu işlemlerle ilgisi,
- Hükümlülerin gördüğü işlemler, cezavlerinin durumu, hekimlerin sorumluluğu,
- Hekimlik açısından "idam" cezasının kabul edilemezliği, infazda hekimlerin görevlendirilmeleri,
- İşkence izlerinin erken ve geç saptanmasında eski ve yeni tıbbi yöntemler,
- Tutukluluk ve hükümlülük sonu edini-

● NÜSHED Genel Başkanı Prof. Dr. Leziz Onaran, İzmir'de ve Ankara'da düzenlenen panellere konuşmacı olarak katıldı.

len sakatlıkların (psikolojik ve organik) tedavisi, rehabilitasyonu,

- İnsan hakları ihlallerinden doğan maddi-manevi zararların karşılanabilmesi için dayanışma, Vakıf çalışmaları,
- Tıbbi raporlar, gerçeğe uymayan hastalık ve sağlamlık raporları, hekimlerin baskı altında tutulması,
- Güneydoğu Anadolu'daki insan hakları ihlalleri.

● İHD'NİN "BARIŞ HAKKI" PANELİ

İnsan Hakları Derneği'nin "İnsan Hakları Haftası"nda düzenlediği etkinliklerden "Barış Hakkı" paneli ise 15 Aralık 1990 günü Metro-pol Kültür Merkezi'nde yapıldı. Panele, NÜSHED Genel Başkanı Prof. Dr. **Leziz Onaran** da konuşmacı olarak çağrılıydı.

Dr. **Onaran** konuşmasında; hekimlerin, "düşman esiri" de olsa, bütün hastalar karşısında aynı sorumlulukla davrandığını, bunun için ant içtiklerini, sağlamlığın ve sağlığın ancak barışta elde tutulabileceğini anlattı. İkinci Dünya Savaşı'nda atılan iki atom bombasının tıbbi etkilerinin daha tam geçmediğini, ABD ile Japonya'da, hâlâ bu bombalardan zarar görenlerin birinci, ikinci kuşak çocuklarının inceleme ve gözetim altında tutulduğunu söyleyen Prof. **Onaran**, radyasyon konusunda Çernobil'in de deneyimlerimizi artırdığını, Körfez bunalımının barışçı yollardan çözülmesi gerektiğine inandığını belirtti. NÜSHED Genel Başkanı, politikacıların gerek yurtda, gerek yurt dışında, Birleşmiş Milletler kararlarını, barışı isteyerek yorumlamalarını,



● PROF. ONARAN, GAZİ ÜNİVERSİTESİ'NDE ÖĞRENCİLERE KONFERANS VERİRKEN

saptırmamalarını, kamuoyunda yanlış yorumlara yol açmamalarını da vurguladı.

● GAZİ ÜNİVERSİTESİ'NDE KONFERANS

Öte yandan, NÜSHED Genel Başkanı Prof. Dr. **Leziz Onaran**, 25 Ekim 1990 günü saat 17.30'da, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi 5 No.lu amfisinde, öğrencilere "Nükleer Savaş ve Hekimler" konulu bir konferans verdi. Konferansı, öğrencilerin yanı sıra, kimi öğretim üyeleri de izledi. Prof. **Onaran**, konferans sonunda, öğrencilerin kendisine yönelttikleri çeşitli soruları da yanıtladı. ■

KISA - KISA

● NÜSHED Genel Sekreteri Doç. Dr. **Özen Aşut**, Dikmen Lions Kulübü'nün 10 Aralık 1990 İnsan Hakları Günü'nde düzenlediği toplantıda, "Barış Hakkı" konusunda konuştu. Toplantının öteki konuşmacıları ise Prof. Dr. **Kâzım Türker**, Doç. Dr. **Anıl Çeçen** ve Dr. **Demet Işık**'ti.

● İnşaat Mühendisleri Odası (İMO) Genel Merkezi'nde 21 Aralık 1990 günü "Cuma Sohbetleri" çerçevesinde konuşan Prof. Dr. **Leziz Onaran**, Hiroşima ve Nagazaki'deki atom bombası felaketini yaşamış *Hibakuşalar*'dan söz ederek, IPPNW 9. Dünya Kongresi izlenimlerini anlattı ve günümüzde silahlanmaya bütün dünyada ayrılan paranın astronomik rakamlara ulaştığını söyledi.

● IPPNW'nin İngiltere'deki üye kuruluşlarından *Medical Association for the Prevention of War* ve Bradford Üniversitesi Barış Çalışmaları Bölümü'nün desteğiyle düzenlenen bir araştırmanın anket formları, Türkiye'de konuyla ilgili 10 NÜSHED üyesine de gönderildi. ■



● GAZİ ÜNİVERSİTESİ'NDE KONFERANS: Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencileri, NÜSHED Genel Başkanı Prof. Dr. Leziz Onaran'ın, fakülte amfisindeki konferansını izlerken.

B. MİLLETLER'İN "SAVAŞ" KARARINI PROTESTO ETTİK

NÜSHED ve Ankara Tabip Odası üyesi hekimler, 12 Aralık 1990 günü, Ankara Gökdelen postanesinden Birleşmiş Milletler'in Türkiye Temsilcisi Edmund Cain'e ayrı ayrı çektikleri telgraflarla, BM Güvenlik Konseyi'nin Körfez'de savaşa "yeşil ışık" yakan kararını protesto ettiler. Telgraf metninde şöyle denilmekteydi:

Bay Edmund Cain
Birleşmiş Milletler Türkiye Temsilcisi
Atatürk Bulvarı, No: 27
Kavaklıdere, Ankara

"Sayın Bay Edmund Cain,
Körfez krizinde bütün barışçı yolların tükenmediği bir dönemde, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nce verilen her türlü girişim izni, istemediğimiz bir gerginliği savaş tehdidi olarak yaratmıştır. Savaş tehdidi dünya halkları kadar, yöneticilerin de ruh sağlığını bozar. Geleceğimizi dengesiz girişimlere bağlayabilecek bu kararı kınıyoruz.

Saygılarımla."

Hekimlerden BM'ye protesto
• NÜKLEER Savaşın Önlenmesi için Hekimler Derneği (NÜSHED) ve Ankara Tabip Odası üyesi bir grup hekim, BM Güvenlik Konseyi'nin "Körfez'de girişim izni" son kararını protesto için, dün, BM Türkiye temsilciliğine telgraf çekti.

Birleşmiş Milletler'e protesto
ANKARA-Nükleer savaşın önlenmesi için Hekimler Derneği ve Ankara Tabip Odası üyesi bir grup hekim, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin "Körfez'de girişim izni" veren son kararını protesto amacıyla, BM Türkiye temsilciliğine telgraf çektiler.

(Milliyet, 13 Aralık 1990 / Meydan, 15 Aralık 1990)

NÜSHED Yönetim Kurulu ve Dernek üyeleri, Körfez bunalımı nedeniyle çıkabilecek bir savaştan duydukları kaygıyı dile getirmek ve savaşı protesto etmek amacıyla, 24 Kasım 1990 günü saat 12.30'da topluca Anıtkabir'i ziyaret ettiler. Prof. Dr. **Leziz Onaran** başkanlığında Anıtkabir'e giden NÜSHED üyeleri arasında, Yönetim Kurulu'ndan Dr. **Orhan Asena**, Dr. **Şevkiye Sağbil**, Prof. Dr. **Tahir Hatiboğlu**, Doç. Dr. **Özen Aşut**, Dr. **Eşref Önder**, Dt. **Ayla Yıldız**'ın yanı sıra, Adana Temsilcisi Dr. **Salim Canoğulları**, Sakarya Temsilcisi Op. Dr. **Tuncay Sezer**, İzmir üyesi Dr. **Alpaslan Berktaş** ile İstanbul üyesi Dr. **Hayati Şener** de bulunuyordu.

Anıtkabir'de Atatürk'ün mozolesine çelenk koyan NÜSHED üyeleri, daha sonra saygı duruşunda bulundular.

NÜSHED Genel Başkanı Prof. Dr. **Leziz Onaran**, Anıtkabir özel defterine şunları yazdı:

"Sevgili Atatürk,

Yurdumuzda, dünyamızda zor günler yaşıyoruz. Gösterdiğin barış yolunu savaş bulutları gölgeliyor. Cumhuriyeti emanet ettiğin gençlik olarak, bu savaş bulutlarını dağıtmak için inançla, bilinçle, kararlılıkla çalıştığımızı söylemek üzere huzuruna geldik. Sen de bize güven.

Sonsuz saygılarımızı sunuyoruz."

NÜSHED üyeleri Anıtkabir'de.

■ ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Nükleer Savaş Karşı Hekimler Derneği'nin (NÜSHED), üyeleri savaşı protesto etmek amacıyla dün Anıtkabir'i ziyaret ettiler. Saat 12.30'da NÜSHED Başkanı Prof. Dr. Leziz Onaran'ın başkanlığında Anıtkabir'e gelen dernek üyeleri Atatürk'ün mozolesine çelenk koydular. Onaran, Anıtkabir özel defterine şunları yazdı: "Sevgili Atatürk, yurdumuzda dünyamızda zor günler yaşıyoruz. Gösterdiğin barış yolunu savaş bulutları gölgeliyor. Cumhuriyeti emanet ettiğin gençlik olarak bu savaş bulutlarını dağıtmak için inançla, bilinçle, kararlılıkla çalıştığımızı söylemek üzere huzuruna geldik. Sen de bize güven."

Hekimler

Anıtkabir'de LAIKLIK karşıtı eylemlerin güçlenmesini protesto için Anıtkabir'i ziyaret eden öğretim üyelerinden sonra, Nükleer Savaş Karşı Hekimler Derneği (NÜSHED) Başkanı Prof. Dr. Leziz Onaran ve dernek üyeleri, K...

(Cumhuriyet ve Milliyet, 25 Kasım 1990)

ANITKABİR'DE SAVAŞI PROTESTO



● NÜSHED ÜYELERİ ANITKABİR'DE



● PROF. ONARAN, ANITKABİR ÖZEL DEFTERİNİ İMZALİYOR (Fotoğraflar : Dr. Hayati Şener)

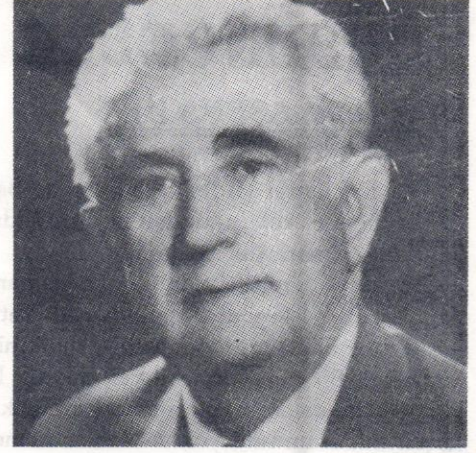
HOCAMIZ NUSRET FİŞEK'İN ARDINDAN

Ülkemizde Halk Sağlığı'nın kurucusu Prof. Dr. Nusret Fişek'i, 3 Kasım 1990 sabahı yitirdik. Yıllarca Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi Başkanlığı yapan ve demokratik hekim hareketine değerli katkılarda bulunan Prof. Fişek'in ölümü beklenmedik değildi. Çünkü, uzun zamandan beri onulmaz bir hastalıkla pençeleşmekteydi. Yine de ölümü hepimizi derinden yaraladı.

Nusret Fişek, kendisini halkın sağlığına ve mutluluğuna adamıştı. Doğal olarak, insanın insanı öldürmesine, idam cezasına ve savaşa karşıydı. Bu konulardaki tutumunu da her zaman eylemleri biçimde ortaya koymuştur. İdam cezasına karşı çıktığı için, ileri yaşında yargılandığı anımsanacaktır. Dernek kurmanın güçlüklerini bildiği halde, bütün bunlara aldırmadan formaliteleri tamamladı ve NÜSHED'in kurucuları arasında yer aldı. NÜSHED'in 1. Olağan Genel Kurulu'nda, konukların konuşmaları sırasında, TTB Merkez Konseyi adına konuşup konuşmayacağı sorulduğunda,

"Ben konuk değilim, NÜSHED'in üyesiyim" diye yanıt vermişti. Nusret Hoca, hastalığına karşın, Genel Kurul'a tam zamanında gelmişti. Her zaman olduğu gibi... Ve, konuşmasını, "üyelerin konuşmaları" sırasında yapmıştı. Prof. Dr. Nusret Fişek, bir inanç ve ilke adamıydı...

Nusret Hoca, amansız hastalığa yenik düşmedi. Tam tersine, hastalığı süresince hep yaşamın içindeydi. Sorunlardan hiç kopmadı. Son nefesine değin, halkın sağ-



lığını düşündü. Öyle ki, onun hekimlere bir "veda mesajı" niteliğindeki son yazısı, ölüm tarihini taşıyor.

Sevgili Hoca'mızı hep saygıyla anacağız. İnsanlar ölümlü, ama düşünceler ölümsüzdür. Prof. Dr. Nusret Fişek'in düşünceleri, öğrencilerinde yaşıyor, yaşayacak... ■

Doç. Dr. Özen AŞUT

Derneğimiz kurucularından ve Onur Kurulu üyemiz, büyük insan, değerli hocamız

Prof. Dr.

NUSRET FİŞEK'İ

yitirdik

Yaşamı ve düşünceleri, yolunuzu aydınlatacak. Ailesinin, NÜSHED üyelerinin ve tüm sağlık emekçilerinin başı sağolsun.

NÜKLEER SAVAŞIN ÖNLENMESİ İÇİN HEKİMLER DERNEĞİ (NÜSHED) YÖNETİM KURULU

Genel Üye Toplantıları, NÜSHED Etkinliklerine Yön Veriyor

NÜSHED'de, her ayın ilk Çarşamba akşamı, "genel üye toplantıları" düzenleniyor. Bu toplantılarda üyeler, Dernek çalışmalarını konusunda düşüncelerini açıklıyorlar. Ayrıca, ileriki günlerde gerçekleştirilmesi öngörülen etkinliklerin doğrultu ve içerikleri görüşülüyor.

7 Kasım ve 5 Aralık günleri yapılan genel üye toplantıları, Körfez bunalımı nedeniyle daha yığınsal ve hareketli geçti. NÜSHED üyeleri, savaş olasılığının artması dolayısıyla, barışı korumaya yönelik bir dizi öneride bulundular. ABD ve Irak Büyükelçileri'yle görüşme, Anıtkabir'i ziyaret, Birleşmiş Milletler'e telgraf, gazete ilanı ve Barış Konseri gibi etkinlikler, bu toplantılarda kararlaştırılarak uygulandı.

Genel üye toplantılarında ayrıca, NÜSHED'in uluslararası ilişkileri ve Temsilcilik çalışmaları konusunda üyeler bilgi veriliyor.

Yönetim Kurulu, genel üye toplantılarına, Ankara'daki tüm üyelerin katılımını bekliyor. ■

NÜSHED'E "TAKDİRNAME"

Cambridge, 17 Haziran 1990

Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği, ANKARA / TÜRKİYE

Değerli Dostlar ve Meslektaşlar,

IPPNW Yürütme Kurulu, 16 -17 Haziran'da Boston'daki İlkbahar Toplantısı'nda sizlere, karşılaştığımız tüm güçlüklerle ve engellemelere karşın, IPPNW'nin mesajını meslektaşlara, tıp topluluğuna ve genel kamuoyuna ulaştırmada gösterdiğiniz cesaret ve kararlılık nedeniyle, derin hayranlığımızı iletme kararı almıştır. Yürütme Kurulu ayrıca, etkinlikleriniz konusunda bizleri düzenli olarak bilgilendirdiğiniz için teşekkür eder.

Size, IPPNW'ye üye olmak için hükümetinizin iznini sağlama çabalarınızda başarı diliyoruz. Stockholm Kongresi'nde size, IPPNW ailesinin resmi bir üyesi olarak "hoş geldiniz" deme umudumuzu da belirtmek istiyoruz.

Saygılarımızla,

Dr. Bernard Lown
IPPNW Eşbaşkanı

Dr. Mikhail Kuzin
IPPNW Eşbaşkanı

Dr. Lars Engstedt
IPPNW Başkan Yardımcısı



SAVAŞ ÜSTÜNE DÜŞÜNCELER

Dr. Orhan ASENA (*)

1940'lı yıllarda Hitler orduları tüm Balkanlar'a el koyduğundan beri bu kadar yakın olmamıştık savaşa hiç.

Bir tıp öğrencisiydim o zamanlar... Anımsarım : İstanbul boşaltılıyordu. Tatili iki ay öne almışlar, evlerimize göndermişlerdi bizi. Bir daha dönebilecek miydik İstanbul'a? Derslere başlayabilecek miydik? Hiçbirimizin umudu yoktu. Hemen hemen hepimiz evlerimizden toplanıp cephelere gönderilmeyi bekliyorduk. Ama hayır, öyle olmadı. Başımızda İnönü vardı. Yıllarca, türlü savaşlardan geçmiş, yengiler kazansa da savaşın ürkünçlüğüne yaşamış bir eski, büyük komutan... O ne yapıp yapıp, ülkeyi bir savaş serüvenine sürüklemeyecekti. Ondan önce bir başka büyük komutan - devlet adamı, "Yurtta barış, dünyada barış" dememiş miydi? "Savaş, zaruri olmadıkça bir cinayettir" dememiş miydi? O sırada başımızda bulunan Atatürk'ün her zaman yanında olmuş, Türkiye Cumhuriyeti dendiğinde, akla hemen Atatürk'ten sonra gelen İnönü, elbette zafer kazanmak, ün kazanmak için, henüz yeni çimlenmeye başlamış bir kuşağı yediremezdi savaş canavarına. Savaştan en çok öğrenenler, savaşı tüm dehşetiyle yaşayanlardır. Çünkü, savaşın kazanılmadığını, en iyi onlar bilirler. Bilirler ki, kazanmış görünenler bile, aslında kazanmamışlardır. En azından dünya biraz daha eskimiş, biraz daha bozulmuş, biraz daha çökmüştür.

Bugün öyle mi?

Hiçbir savaş yaşamamış, barış ve güvenlik içinde bir dünyaya gözlerini açmış yöneticilerimize bakıyoruz; sanki yurdu teslim aldıkları noktadan çok ilerilere taşımışlar da, bir "fatihlik" ünleri eksik kalmışcasına, savaş çığırtkanlığı yapmaktalar. Belki aleyhlerine dönmüş dengeleri, birtakım düşsel kazanımlarla düzelterebileceklerini sanıyorlar.

Hiç kuşkusuz, Saddam Hüseyin, bütün dünyayı ayağa kaldıracak bir savaşı başlatmakla haksızlık yapmıştır. Ama kendine göre bir hesabı vardır. Hiç kuşkusuz, Filistin'deki kırım yıllardır göz yumarken, Irak'ın bu çılgınlığına aynı çılgınlıkla karşı çıkan, korkunç bir savaş gücünü Arabistan çöllerine yığmakla taraflardan ötekini oluşturan Amerika Birleşik Devletleri de ayrı bir hesap gütmekte. Irili ufaklı dünya devletleri de bu yangına güçlerince çalı çırpı taşımaktalar, şu ya da bu nedenlerle...

Ya bizim, komşu evde çıkacak yangından, en azından kapımızı bacamızı sakınmaya çalışmak dururken, yangına körükle gitmemiz niçin? Hangi hesaba dayanıyor?

Başımızdakilerin hiç mi hiç savaş görmedikleri nasıl da belli... ■

(*) NÜSHED Genel Başkan Yardımcısı

ÇAĞIMIZDA MUTLU OLMAK

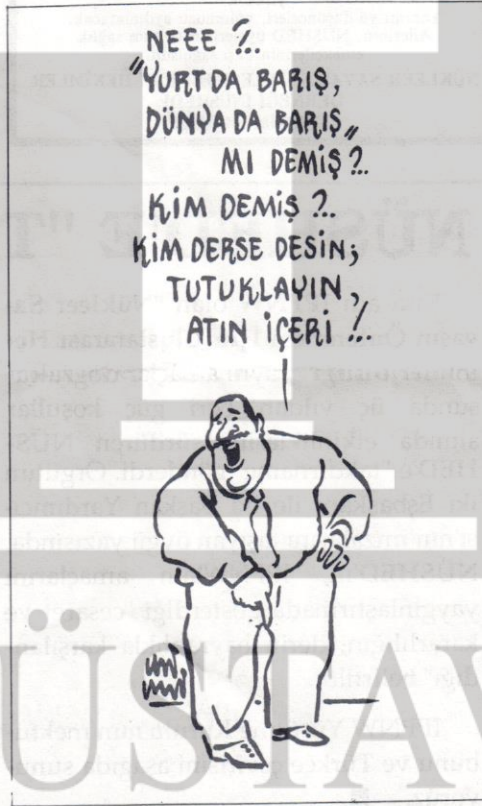
Ömer NİDA

Dünyamızda barış ve dostluğun gerçekleştirilmesi için; önce uluslararası sömürünün, ekonomik eşitsizliğin en alt düzeye indirilmesi,

Tüm halkların; dostluk, dayanışma ve dünya barışı konularında yeterli bir biçimde eğitilerek, insanlar arasında paylaşım bilincinin yerleştirilmesi gerekir.

Barış ve dostluğun evrensel anlamda oluşturulması, ancak bu ilkeler doğrultusunda gerçekleştirilebilir. Bu açıdan bakıldığında, dünya barışı ve uluslararası kardeşlik üzerine daha nesnel ve somut bir değerlendirme yapabiliriz:

Büyük önderimiz Atatürk, "Yurtta barış, dünyada barış" demişti. Bu özdeyişte; evrensel bir içerikle birlikte, barış ve dostluğun, önce



yurtlarımızda sağlanması vurgulanmış, öngörülümüştür. Bilindiği gibi, kendi ülkesinin vatandaşları arasında barış ve dostluğu oluşturamamış ülkeler, düşünce ve inanç özgürlüğünden de, demokrasiden de yoksun bulunmaktadır. Bu ülkelerde dil, din, ırk ve cinsiyet ayrımcılığı da doğal olarak vardır. Bilim dışına itilmiş bu toplum katmanlarının oluşturduğu ulusların barış ve dostluğu temelsizdir, yapaydır, en azından kalıcı değildir. Başka bir demeyle; önce düşünce ve inanç özgürlüğünü, demokrasiyi bütün kurumlarıyla ülkelerimizde yerleştirmemiz, sonra kalıcı, sağlıklı bir barışı ve dostluğu egemen kılmamız gerekiyor. Kişiler, kentler arasında kurulan barış ve dostluğun güvenceye kavuşması, yaşatılabilmesi buna bağlıdır.

İnsanların yaşamları, sevgi ve dostluk duygularının yoğunluğuyla, yüceliğiyle anlam kazanabilir. Çağımızda mutluluğa bu yolla varabiliriz. Barışın köklerini de ancak sevgi ve dostluk duygularıyla besleyebilir, yaşatabiliriz. Bu nedenle uygar insanlar olarak;

Barış isteyelim,
dost olalım,
mutlu yaşayalım... ■

KIYAMET SONRASI ...

İlhan İREM

Genç Türkiye'nin barışçı kökenlerini ve cumhuriyeti oluşturan halkın yüreğinden kopup gelen isteklerini böylesine hiçe sayanlar tarafından yönetilen ve tarihe kocaman bir kara sayfa olarak geçecek böylesi bir dönem, daha önce hiç yaşanmadı...

Bir başka ülkenin çıkarlarının dümen suyunda, bırakın savaşta can veren binlerce insanı, kendi toprağının insanlarının hayatlarını, kendi kişisel kâr-zarar hesapları için sorumsuzca riske eden, bir savaş narasından oluşan bu senaryoyu tezgâhlarken, bütün dünyanın bildiği gerçekleri kendi halkından gizleyerek ülkemi ve insanlarımızı küçük düşürenler, o halkın "savaşa hayır" çığılığında oluşan ses duvarlarını aşamayınca, gönülsüzce yön değiştirmeye başladılar...

Kalitesiz yöneticiler, her şeyin dışını cilalayıp, içtenliği, içeriği, derinliği olmayan toplumsal bir "katastrof" yarattılar... Yıllardır süren sistemli bir kurguyla, Atatürk ve arkadaşlarının özenle kurdukları Cumhuriyet Türkiye'si, gizli-gizli ve açık açık dinamitlenmekteydi... Bugün Ortadoğu'da patlak veren savaşta ölen ve ölecek binlerce insan, kişilerin onursuz politikalarına hayat kaynağı edilmek isteniyor...

Sağduyularına her zaman güvenilen kişilerin, kuruluşların, basın ve yayın organlarının çaresizlik içindeki teslimiyetleri tamamen bitmeli... Çünkü görünen odur ki, padişahlık döneminden kalma alışkanlıkla bilgisiz ve cahil bırakılmak istenen toplum, her şeye karşın, güven verici bir içtenlikle bütünleşerek, yeniçağın ilk ürkek adımlarını atmaya hazırdır... İçtenlikli ve güvenilir yöneticiler hesapsızca ses verdiklerinde, çıkarlarına veya dışarıya güdümlü politikacılar ortaktan çekilmeye başlayacaklar...

Bu uyanış, bugünün köşeye sıkışan politikacıları için de çıkıştır... Çünkü, yapılanların bedellerini, ancak bu oluşum sonrası, demokratik koşullarda ödeyebilirler...

Şimdi artık barışı isteyelim... Önce barış!.. Bütün hesapları çaresiz kılacak kadar sevgi, huzur, barış enerjileri koyalım gökyüzüne... "Dünya" dediğimiz yerler ve gökler, kâinatlar ki her şeyler, Scud'lar, Patriot'lar ve gözyaşlarından çok, gülüşlerle titreşirler...

Işık ve sevgiyle... ■

NÜKLEER TEHLİKEYİ ÖNLEYEBİLİR MİYİZ?

Mehmet AKYÜZLÜ (*)

● Çanakkale Cezaevi'nden yazan Mehmet Akyüzlü'nün yazısında katılmadığımız yönler olmakla birlikte, demokratik bir yayın organı olarak, farklı görüşlere de yer vermenin gerekli olduğunu düşündük.

● "Son Reçete"de zaman zaman bu tür yazıları da tartışmaya açık olarak yayımlayacağız.

2000 yılına yaklaşırken, dünyamız büyük bir tehlike ile karşı karşıyadır. 100 milyona varan insanın askeri alanlarda istihdam edilmesi, dünyadaki 3 milyon bilim adamı ve mühendisin dörtte birinin bu alanlarda çalıştırılması ve 1 trilyon dolara varan askeri harcamalarla varılan bu seviye, artık insanlığı ve ürettiği değerleri yok edebilecek duruma gelmiştir.

B.M. raporuna göre; dünyanın çeşitli yerlerine serpiştirilmiş 50 binin üstünde nükleer başlık bulunduğu ve bunların tahrip gücünün Hiroşima'ya atılan atom bombasından 1 milyon daha etkili olduğu belirtiliyor.

Yapılan bu askeri harcamalar, bütün ülkelerin sağlık, eğitim, işsizlik gibi sorunlarını önemli derecede çözebilecek düzeydedir.

Ancak, buna rağmen silahlanma hızla devam ediyor ve 2. Dünya Savaşı'ndan bu yana meydana gelen iç savaş, bölgesel savaş ve diğer çatışmalarda ölenlerin toplam sayısı, 2. Dünya Savaşı'nda ölenlerin sayısını aşmış bulunuyor. Yazar Aziz Nesin'in dediği gibi, 1. ve 2. Savaş'tan sonra ortaya, numarasız devam eden bir dünya savaşı tablosu çıkmıştır. Bunların yanı sıra, az gelişmiş ülkelerde 500 milyondan fazla insan açlık çekmekte, 1 milyarın üstünde insan aşırı derecede yoksul yaşamakta, 1,5 milyar insan tıbbi bakımdan yoksun durumda, 500 milyondan fazla insan işsiz, 820 milyon yetişkin insan okuma yazma bilmiyor, 200 milyondan fazla çocuk okulsuz ya da okula gidemiyor, her gün 40 bin çocuk yetersiz beslenme sonucu ölüyor, 2 milyar insan su kaynaklarından yoksun ve 3. Dünya ülkelerinin toplam dış borçları 1,2 trilyon doları buluyor.

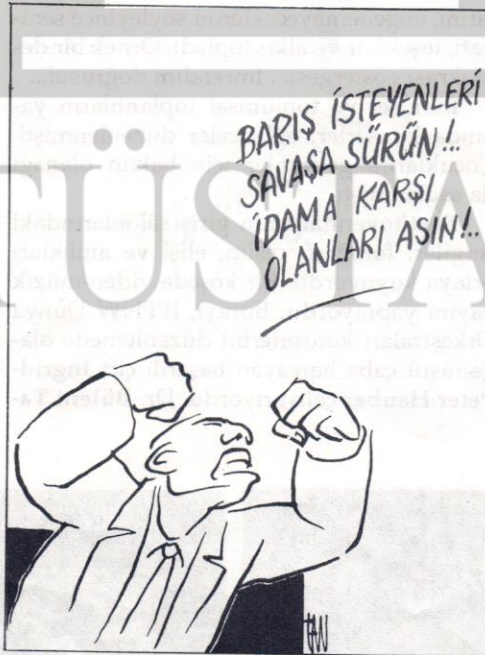
Bu tablo, kuşkusuz uygarlığın eriştiği seviyeyi de gösteriyor. Birçoğumuz, önceki çağlarda meydana gelen o korkunç olayları bilmekteyiz. Fakat bir kıyaslama yaparsak, dünyamız, tarihinin gelmiş geçmiş korkunç olaylarının en büyüğünü yaşamakta ve yok olmayla karşı karşıyadır. Şu an insanlık, bir dönüm noktasındadır. Ya dünyamızın bu yapısallığını insanlık açısından dönüştüreceğiz ya da hep birlikte yok olmamıza seyirci kalacağız.

Dünyamızı dönüştürmek sözü, her ne kadar sempatik bir çağrışım yapsa da, bunun kolay olmadığı bir gerçektir. İnsanlığın bugüne kadar geçtiği evreler bizlere, çeşitli sınıflar

arasında kıyasıya mücadelenin olduğunu gösterir.

İnsanları yok eden silahların yeni icat edilmediği ve ayrıca bilimsel çabalar sonucu ortaya çıkan bu tür buluşların tek hedefinin insanları yok etmek ya da onlar üzerinde egemenlik kurmak olmadığı bilinmektedir. Ancak, çeşitli zamanlarda çeşitli sınıflar, bu silahlara ihtiyaç duymuş ve ilkçağdan günümüze değin bu silahlar geliştirilerek bugünkü seviyeye gelmiştir. Bunun yanı sıra, geçilen her evre ve elde edilen her buluş, o dönemin de teknolojik seviyesini yansıtmıştır. Ancak, dikkat edilirse, bu silahları insanlara karşı kullananlar, daima egemen konumdaki güçler olmuştur.

Tarihi kısa bir seyre çıkacak olursak; Köleci toplumda; insanları köleleştirmek, onların ürettiklerine el koymak ve bunu devam ettirebilmek için, egemen güç olan köle efendileri bu silahlara ihtiyaç duymuştur. Yine feodal toplumda; egemen güç olan senyörler de üretilen değerlere el koyabilmek için, üreticilere karşı daima askeri örgütlenmeye ihtiyaç duymuşlardır. Günümüze dönersek; içinde yaşadığımız kapitalist toplumda da çoğunluğun ürettiği değerlere küçük azınlıklarca el konmakta ve bunu sürdürebilmek için, askeri örgütlenmeye ve modern silahlara ihtiyaç duymaktadırlar. Görüldüğü gibi, ok ve yaydan çakmaklı tüfeklere ve nükleer başlıklı silahlara kadar yaşanan evrimleşme, dönemin teknolojik gelişmişliğini yansıtırken, aynı zamanda bu teknolojiyi ele geçiren güçler, diğer insanlar üzerinde egemenlik kurabilmek için bundan yararlanmak zorunda kalmıştır.



Bir yanıyla silahlanma zorunluluğu. Çünkü hiçbir insan başkası için çalışıp, onun asalak yaşamasını kabullenemezdi. Bu nedenle, asalak yaşamak isteyen güçler silahlanarak, diğerleri üzerinde egemenlik kurmaya çalışmışlardır. Ayrıca buna karşılık, ezilen güçler de örgütlenerek ve silahlanarak mücadele etmişlerdir.

Kısacası, sınıflı toplumlar tarihinin aynı zamanda sınıf savaşları tarihi olduğu, artık bilinen bir gerçektir. Kölelerin efendilerine, serflerin senyörlerine karşı sürdürdüğü mücade-

le, günümüzde, emekçilerin emeklerine el koyan kapitalistlere karşı sürdürülmektedir. Bugün aşırı derecede silahlanma ve militarist örgütlenmelerin yaratılması, bu sınıflar arasındaki mücadelenin sonucudur.

Bugün nükleer silahların indirimi konusunda yapılan pazarlıklar sonucu anlaşmalar sağlansa da, bunların tamamı kendiliğinden ortadan kaldırılamaz. Her şeyi Sovyetler Birliği ile ABD arasındaki iyi niyet anlaşmalarına bağlamak hayalciliktir. Tarihin belirli kesitlerinde, o döneme uygun teknoloji ile yapılan silahlanma, çeşitli anlaşmalara karşın devam etmiş, hiçbir zaman geriye çekilip ortadan kalkmamıştır. Tersine, yerini daha modern silahlara bırakarak evrimleşmiştir. Ancak, gelecekte de böyle olacak diye belirlemeci bir sonuca varamayız. İnsanlara yöneltilen silahların tamamının ortadan kaldırılması için, sınıflararası süren mücadelenin de ortadan kaldırılması gerekiyor. Bu da militarizme teslim olarak değil, ona ihtiyaç duyan güçlerin sınıfsal konumunu ortadan kaldırarak sağlanır. Yani silahların olmadığı bir dünya, ancak sınıfların olmadığı bir toplumun yaratılmasıyla gerçekleşir. Dünyamızı böylesi bir konuma dönüştürmek için de, işçi sınıfının ürettiği değerlere el koyarak yaşayan güçlerin yaşam kaynakları, yine işçi sınıfının yürüteceği örgütlü mücadele ile kesilir ve asalak yaşayan sınıfların ortadan kaldırılması sağlansa, sınıflar arasında artık mücadele olmayacağı için, silahlanmaya da ihtiyaç duyulmayacağı ve sınıfsız toplumun yaratılacağını söyleyebiliriz.

Sorunun kaynağı başka yerde değildir. Çevre kirlenmesinden ozon tabakasının delinmesine, nükleer silahlardan, açlıktan ölümlere kadar olan birçok önemli sorunun kaynağı kapitalizmdir. Hedefi doğru tespit etmek ve ona karşı örgütlü bir şekilde mücadele etmek gerekiyor. Amacımız, yalnızca nükleer silahların azaltılması ve savaşların sınırlandırılması değil, aynı zamanda tüm silahları ortadan kaldırmak, insanlar arasında ortaya çıkan savaş tehlikesinin kaynağını kurutmak ve sömürünün olmadığı, sınıfların yıkıldığı sınıfsız bir toplum yaratmaktır.

Bunun için de mantığa uygun gibi görünen "savaşın her türlüsüne karşı olmak" deyişiminin tersine, dünyamızı ve insanlığı çok kısa bir sürede yok edebilecek güçlere karşı meşru bir savaş yürütmek gerekiyor. Yoksa, teslimiyetçi bir tarzda bu güçlerle işbirliği yapmak, insanlığa ihanetten başka bir şey değildir. Özellikle de "global sorun"un çözümünde, insanlığın genel çıkarlarıyla işçi sınıfının çıkarlarını karşı karşıya koymamak gerekiyor. Çünkü, insanların kapitalizmin boyunduruğundan kurtulması, "yalnız işçilerin değil, insanlığın sorunudur". Hedefimiz kapitalizmdir. Bu sorunu birlikte çözelim ve zor da olsa, dünyayı birlikte dönüştürelim. Çocuklarımızı bırakacağımız güvenli bir dünyanın, şimdiden mücadele etmekten geçtiğini unutmamak gerekiyor. ■

Aralık 1989

SAVAŞ CİNAYETTİR. NÜSHED

(*) Çanakkale E Tipi Cezaevi

Bonn'da IPPNW Kongresi

Prof. Dr. Leziz ONARAN

Bonn'da toplanacak Alman IPPNW 1990 Kongresi için, 5 Ekim 1990 sabahı Köln'e uçuyorum.

Tören, **Beethovenhalle**'de, büyük salon- da olacak. Daha girişte, önceden Türkiye'de, Montreal (Kanada) ile Hiroşima (Japonya) kongrelerinde tanıştığımız, çeşitli ülkelerden gelmiş ya da Alman, IPPNW üyeleriyle karşılaşmaya başlıyoruz. Hepimiz dostluk, umut ve güven içindeyiz. Kongrede 300 kadar yabancı konuk varmış. Doğu Almanya'dan olanlar da ev sahipliği yapıyor. Tarihsel Doğu-Batı Almanya birleşmesi, bir hafta içinde tamamlanmış. Herkes heyecanlı. **NÜSHED** üyeleri olan Dr. **Tülin Tarakçıoğlu** ile eşi Dr. **Bülent Tarakçıoğlu**, aynı zamanda Almanya kuruluşunda da üyeler. Onların aracılığı ile yeni birçok hekimle tanışıyorum. Almanca yapılan konuşmalarda bana yardımcı oluyorlar. Orada bir Türk grubu oluşturmaktan ayrıca memnunuz.

Açılış töreninde, Dr. **Dankwart Mattke**, bizlere "hoş geldiniz" diyor. Prof. Dr. **Ulrich Gottstein** (IPPNW Başkan Yardımcısı) ile Giessen Üniversitesi Psikiyatri Şefi Prof. Dr. **Horst-Eberhard Richter** (Freud'un son asistanı imiş), ilgiyle izlenen konuşmalar yapıyorlar. Ancak, bence en önemli konuşmayı, hekim olmayan, Hıristiyan Alman Partisi (CDU) üyesi, Almanya Meclis Başkanı Prof. Dr. **Rita Süßmuth** yaptı: "Politikacıların sıradan insanlar olduğunu, kendisinin de kadın ve naif olması nedeniyle, bu kadar silahın nasıl kullanılacağını, neden yapıldığını anlamadığını" söyledi.

Ertesi günler (6 ve 7 Ekim günleri), toplantılar **Beethovenhalle**'den başka, **Brücken Forum** ile Üniversite salonlarında da yapıldı. Genel olarak, bir Avrupa savaşının tıbbi sonuçları, silahlanmalar, silah yapıp satanlar, nükleer atık-çevre kirliliği, **Çernobil**, çocukların ve gençlerin psikolojik durumu, kaba kuvvet, ahlak, tüm insanların sorunları, tartışılan konuların eksenini oluşturuyor.

En çok önem verilen konu, kuşkusuz Körfez bunalımı idi. Bu konu, açılışın yapıldığı büyük salonda (bin kişilikmiş), 6 Ekim 1990 günü saat 20.00'de, bir podyumda ele

Öffentlicher Kongreß 1990

der Internationalen Ärzte für die Verhütung des Atomkrieges (IPPNW)
Bonn - 5.-7. Oktober 1990
Beethovenhalle und Brücken-Forum



● BONN KONGRESİ'NİN AFİŞİ

alındı. Podyumu, Oslo'dan Prof. Dr. **Johan Galtung** yönetti. Konuşmacılar Dr. **Mahmud Huneydi** (Ürdün), Prof. Dr. **Ernesto Kahan** (İsrail), Dr. **Mustafa Mulhem** (Filistin), Prof. Dr. **Leziz Onaran** (Türkiye) idi. Herkes kendi açısından konuyu işledi. Sonuçta, barışçı çözüm yolları bulunması gerektiği vurgulandı. Bu arada yönetici, Irak' silah yönünden güçlendiren devletlerin adlarını sırayla söyledi, bu yönetimleri kınadı. Podyumdan sonra topluca bir meydana gidildi. Mumlarla sağlanan ışıkta, el ele, büyük bir halka oluşturuldu. Özgürlük-barış şarkısı söylendi. Bu sırada polis, gösteriyi yakından izledi. Polis, toplantı için izin alınmadığını, ama anlayışla karşıladıklarını, engellemeyeceklerini söyleyince sempati, teşekkür ve alkış topladı. Örnek bir demokrasi göstergesi... İmrendim doğrusu!...

Bilimsel ve toplumsal toplantıların yanında konserler, eğlenceler düzenlenmişti. Çocuklarını getirenler için bakım olanağı da sağlanmıştı.

Beethovenhalle'nin giriş salonlarındaki sergiler; fotoğraf, resim, eliş ve anıtları ortaya koyuyordu. Bir köşede video-müzik yayını yapılıyordu. Burayı, IPPNW Dünya Orkestraları konserlerini düzenlemede olağanüstü çaba harcayan başarılı çift **Ingrid-Peter Hauber** çalıştırıyordu. Dr. **Bülent Ta-**

NÜSHED, DÜNYA

● **NÜSHED**, henüz IPPNW'nin resmi üyesi olmadığı halde, bu uluslararası kuruluşun hemen bütün toplantılarına çağrılıyor. **NÜSHED** yöneticileri, olanaklar ölçüsünde bu forumlara gözlemci ya da konuşmacı olarak katılıyorlar.

rakçıoğlu beni tanıştırdı. Bu yaz 5 Ağustos İtalya konserine, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası kemancılarından değerli sanatçı **Reyyan Yücelen**'in katılmasından memnuniyetlerini dile getirdiler ve konserte Yücelen'in görüldüğü bölümü bulup, videoda bana özel olarak gösterdiler.

Bonn Kongresi, birçok yönden yararlı ve öğretici oldu. Bütün arkadaşlarımla böyle toplantılara katılmasını diliyorum. ■

PODIUM

»DIE GOLF-KRISE«

Yassar Al Sakka

Dr. med., Präsident der Ärzte Syriens

Mahmoud Huneidi

Dr. med., Vize-Präsident der Jordanischen Ärzte für die Verhütung des Atomkrieges (JPPNW).

Ernesto Kahan

Prof. Dr. med., Vorsitzender und International Councilor der Israelischen Gesellschaft der Ärzte für die Verhütung des Atomkrieges.

Mustafa Mulhem

Dr. med., Mitglied der Palästinensischen Ärzte für die Verhütung des Atomkrieges (PPPNW).

Leziz Onaran

Prof. Dr. med., Vorsitzende der Türkischen Ärzte für die Verhütung des Atomkrieges, TPPNW (NÜSHED).

● PROF. ONARAN, PODYUM PROGRAMINDA



● PROF. ONARAN, MUMLU GÖSTERİDE



● NÜSHED BAŞKANI, BONN TOPLANTISINDA

FORUMLARINDA

- Geride bıraktığımız aylarda da NÜSHED Genel Başkanı Prof. Dr. Leziz Onaran ile Yönetim Kurulu Üyemiz Dr. Derman Boztok, iki toplantıda hazır bulundular. Bu sayfalarda, Prof. Onaran'ın ve Dr. Boztok'un izlenimlerini sunuyoruz.

IPPNW 10. DÜNYA KONGRESİ

Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Uluslararası Hekimler Birliği (IPPNW) 10. Dünya Kongresi, 27 Haziran ile 30 Haziran 1991 tarihlerinde, İsveç'in başkenti Stockholm'de yapılacak. Bu Kongre'nin teması, "Ortak güvenlik ve sağlık için global iletişim". İsveç Dışişleri Bakanlığı'nın desteklediği 10. Kongre'de, İsveç Başbakanı'nın da bir konuşma yapması bekleniyor. ■

DUYURU

10. Kongre'ye katılmak isteyen üyelerimizin, en kısa zamanda, Dernek Genel Merkezi'ne başvurmalarını bekliyoruz. NÜSHED, Kongre'ye daha çok sayıda üyemizin, en ekonomik koşullarda katılabilmesini sağlamak amacıyla bir çalışma başlatmıştır. Çeşitli seçenekleri araştırabilmemiz için, katılım sayısını en kısa zamanda saptamamız gerekiyor. Üyelerimize önemle duyurulur. ■

Coventry İzlenimleri

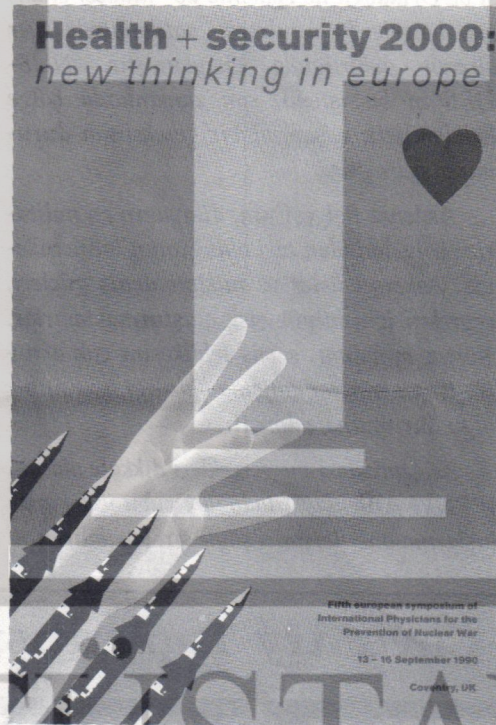
Dr. Derman BOZTOK

Körfez bunalımı, Coventry toplantısının güncel sorunuydu. 14 Kasım'da MCANW (Nükleer Silahlara Karşı Tıbbi Kampanya), bir basın toplantısı yaptı. Savaş durumunda hekimlerin ve sağlık hizmetlerinin yetersiz kalacağı, askeri müdahalenin bölgede büyük sayılara ulaşan kitlesel yok olma yol açacağı vurgulandı. Ayrıca "National Peace Council" (Ulusal Barış Konseyi) ve başka barış kuruluşları ve öğrenciler, kitlesel eylemlerle savaşa karşı çıkıyorlar.

13-16 Eylül 1990 tarihleri arasında yapılan Coventry toplantısı, IPPNW 5. Avrupa Sempozyumu idi. İngiliz titizliği, çalışkanlığı ve yüksek düzeydeki bilgi yeterliliği ile toplantı çok iyi örgütlenmişti. "2000 Yılında Sağlık ve Güvenlik: Avrupa'da Yeni Düşünce" gibi büyük toplantıların yanı sıra, daha küçük toplantılarda, "Nükleer silahlar ve sağlık", "Güvenlik üzerine yeni düşünce", "Nükleer silahlanmanın psikososyal boyutu", "Halk sağlığı ve dünya güvenliği" konuları tartışıldı. Coventry, 2. Dünya Savaşı sırasında en yoğun bombardıman gören kentlerden birisi. Toplantı, bombalamanın 50. yılında yapıldı. Aynı zamanda IPPNW'nin 10. yıldönümü anıldı.

IPPNW üyesi iki İngiliz kuruluşundan "Savaşı Önlemek İçin Tıp Birliği" (Medical Association for Prevention of WAR - MAPW), 40 yılı aşkın bir süredir, hekim ve diğer sağlık çalışanlarının örgütü olarak, savaşın sosyal, psikolojik ve ekonomik nedenleri üzerine, bilimsel ve yansız bir yaklaşımla çalışma yapıyor. İnsanlığı nükleer, biyolojik ve kimyasal silahların doğuracağı felaketten koruma çabası gösteriyor.

1980'de kurulan "Nükleer Silahlara Karşı Tıbbi Kampanya" (Medical Cam-



● COVENTRY TOPLANTISININ BELGİSİ: "Avrupa'da Yeni Düşünce"

paign Against Nuclear Weapons - MCANW) ise, gene sağlık çalışanlarından oluşuyor ve üye sayısı daha fazla. Nükleer silahları, insan sağlığına ve refahına karşı en büyük tehditlerden biri olarak görüyor ve nükleer savaşın tıbbi sonuçlarını önlemenin tek yolunun, savaşın önlemek olduğuna inanıyor.

Tarihsel bambalamanın etkilerinin sergilendiği Coventry Katedrali'nde Prof. Dr. Bernard Lown, Coventry Belediye Başkanı, İngiliz kuruluş başkanları ve dinsel önderler, konuşmalarıyla ilgi topladılar. Kilisedeki dev org, koro ve gösteriler, toplantının görkemini artırdı.

Savaş tehlikesinin soluğu, toplantının her anında ve toplantı sonrasında hissediliyor. Bernard Lown ve yöneticiler, basın toplantıları düzenleyerek ve lider-

lerle iletişim kurarak, sürekli barış mesajları veriyorlardı. Savaşı önlemek için herkes, yeni ve etkili girişimler bulmaya çabalıyordu. Toplantı sonucunda, Körfez bunalımına ilişkin Bildirge yayımlandı.

Toplantı süresince, IPPNW yöneticileri Prof. Bernard Lown, Bill Monning, Stef Van den Eynde, Norman Stein, Prof. Eliana Travnickova, Susan Holan'la birlikte olduk. Temsilciler toplantısında, Dr. Özen Aşut'un hazırladığı rapor üzerinde aydınlatmalar yaptım. IPPNW Öğrenci Seksiyonu, öğrenci çalışmalarımızın da geliştirilmesini istedi. Sempozyumda öğrenciler, parlak sunuşlar yaptılar. Çeşitli barış etkinlikleri ve video gösterileri sundular. NÜSHED yöneticilerini yakından tanıyan Dr. Kevin Craig ve Dr. Mercy Heatley, herkese selamlarını ilettiler.

İngiliz barışsever hekimlerini daha sonra Londra'da da gördüm. MCANW'ye onursal üye oldum. Asıl yığinsal barış örgütü CND (Campaign for Nuclear Disarmament) bürosunu henüz ziyaret edemedim. Ancak, MCANW üyeleri, aynı zamanda CND üyesi. İngiliz barışsever sağlıkçıların örgütü, son derece etkin, üretken, deneyimli, bilgi düzeyi yüksek ve politikacılar üzerinde de etkili. Ancak, basına ve BBC'ye, TV'ye yansıma sorunu, bizdekine çok benziyor. Yani, kitle iletişim araçları, yöneticilerin sansürüne uğruyorlar. Körfez bunalımı dolayısıyla, CND'nin üye sayısı ve etkinliğinin yeniden artmaya başladığı belirtildi. Benzer gelişmelerin Türkiye'de de NÜSHED açısından yaşandığını sanıyorum. ■

COVENTRY TOPLANTISININ KÖRFEZ ÜZERİNE AÇIKLAMASI, İZLEYEN SAYFALARIMIZDADIR.

AKDENİZ - ORTADOĞU TOPLANTISINA MESAJ

● IPPNW Akdeniz - Ortadoğu Grubu'nun 2. Bölge Toplantısı, 12-15 Ekim 1990 tarihleri arasında, İtalya'nın **Prato** kentinde yapıldı. Cezayir, Mısır, Fas, Filistin, İsrail, Fransa, Yunanistan, İspanya, Yugoslavya ve Türkiye'den oluşan grubun toplantısı nedeniyle, NÜSHED Genel Sekreteri Doç. Dr. **Özen Aşut**, toplantı sekreteri **Manlio Dinucci**'ye aşağıdaki mesajı gönderdi.

Sayın Manlio Dinucci,
IPPNW İtalyan Örgütü
Genel Yönetmeni

IPPNW Akdeniz/Ortadoğu Bölge Toplantısı'na katılmadığımız için çok üzgünüz. Ortadoğu ve Basra Körfezi'ndeki durum nedeniyle, bu toplantının kazandığı önemin bilincindeyiz. Umarız, toplantıya katılan meslektaşlarımız, bizim uluslararası toplantılara katılma konusundaki güçlüklerimizi anlayışla karşılarlar. Bölgedeki IPPNW üyeleriyle ilişki ve iletişiminizi geliştirmeyi istiyor ve daha sonraki IPPNW Akdeniz/Ortadoğu Grubu toplantılarına katılabilmeyi umuyoruz.

Biz, Ortadoğu'daki duruma ve bölgedeki meslektaşlarımızın işlevine ilişkin görüşlerimizi açıklayarak, toplantıya katkımızı iletme-

istedik. 1989'daki Ulusal Kongre'miz, ülkemizdeki ABD ve NATO üslerinin kaldırılması ve Ortadoğu ile Akdeniz'de "nükleer silahsız bölgeler" kurulması savaşımında yer almayı oybirliğiyle onaylamıştır. NÜSHED'in bu istemi, son zamanlarda bölge halkları için yaşamsal bir gereksinim durumuna gelmiştir.

Akdeniz Bölgesi'nin, dünyanın en militarize bölgelerinden biri olduğunun bilincindeyiz. Askersel üsler ve nükleer deniz güçleri, çevreleri için büyük risk oluşturmaktadırlar. Körfez bunalımı, savaş tehlikesini çok artırmıştır ve nükleer çatışma olasılığı, somut bir olgu durumuna gelmiştir.

Bölgemizdeki bu gerçekleri dikkate alarak, IPPNW Akdeniz/Ortadoğu Grubu üye kuruluşlarına önerilerimizi şöyle sıralayabiliriz:

● 1. Bölgemizdeki nükleer ve nükleer olmayan kitle kırım araçlarının, bölgemizden uzaklaştırılması çağrısı yapılmalıdır.

● 2. Ortadoğu bölgesine yerleştirilmiş olan tüm yabancı askersel güçlerin, mantıklı bir süre içinde bölgeyi terk etmesi istenmelidir.

● 3. Bölgedeki tüm hekimler ve öteki sağlık çalışanları, barış ve silahsızlanma savaşımına çağrılmalıdır.

● 4. Barışçı çözüm için, özellikle gelişmiş ülkelerin önderlerine, görüşmelere derhal başlanması çağrısı yapılmıştır.

● 5. Dünya önderlerinden, nükleer silahların başka ülkelere yayılmasını önlemek için önlemler almaları istenmelidir.

● 6. İki bin yılında "nükleer silahsız bir Akdeniz" için, bölgeden tüm nükleer silahların ve askersel üslerin kaldırılmasına uzanan bir dizi önlem alınmalı; tüm insanlar, gezegenimizde yaşamı korumaya çağrılmalıdır. ■

(10 Ekim 1990)

IPPNW Coventry Toplantısı'ndan

KÖRFEZ BUNALIMI ÜZERİNE AÇIKLAMA

1 Nükleer, kimyasal ya da biyolojik silahların herhangi bir biçimde konuşlandırılmasına karşıyız. ABD, Birleşik Krallık, Fransa ve SSCB'ye ait, Körfez'deki gemilerde bulunduğu belirtilen 450 kadar nükleer silah konusunda kaygılıyız. Ve bir konvansiyonel savaşın, kimyasal savaş araçlarıyla doğrudan nükleer savaşa dönüşmesi ciddi olasılığı karşısında derin kaygı duyuyoruz.

2 Körfez bunalımında, ilgili tüm ülkelerin yöneticilerini, anlaşmazlığın çözümü için, nükleer, kimyasal ve biyolojik silah kullanmayacaklarına ilişkin söz vermeye çağırıyoruz. Önderlere; bu silahların kullanımının, uluslararası hukuka aykırı olduğunu anımsatırız.

3 İnsan yaşamının kitlesel olarak yitirilmesi söz konusu olduğunda, tarafların, şiddet dışı yollardan çözüm bulunabilmesi için tüm kapıları açık bırakmaları gerektiğine inanıyoruz. Birleşmiş Milletler araçlarının tam olarak kullanılması gerçek-

leştirilmelidir.

4 Hekimler olarak, bunalımın insani boyutuna, özellikle tüm siviller üzerindeki etkisine önem veriyoruz. İnsanların pazarlık aracı olarak kullanılması kabul edilemez. Rehinerlerin ya da ailelerinin acılarını artıracak, yaşamlarını tehlikeye sokacak hiçbir şey söylenmemeli ve yapılmamalıdır.

Askersel tırmanış için yapılan harcamalar ve gösterilen çabalarla, sığınmacıların gereksinimlerine ayrılan pay arasında korkunç bir eşitsizlik vardır. Sıkıntının yükünü en çok, en yoksul ülkeler çekecektir. Üçüncü Dünya ekonomileri, artan borçlar nedeniyle yıkıma uğrayacak; azalan kaynaklar, sağlık hizmetlerini büyük çapta etkileyecektir.

5 Bugünkü bunalım, bir gecede oluşmadı. Bunalımın bir ayağı, sanayileşmiş dünyanın sorumsuz ve savurgan enerji tüketim alışkanlığı ile; seçeneğe oluşturabilecek, yenilenebilir enerji kay-

naklarının geliştirilmesindeki başarısızlıktadır. Gelişmiş uluslar ayrıca ahlaka aykırı biçimde yaptıkları silah ticareti ve askersel danışmanlık konusundaki sorumluluklarını kabul etmelidirler. Çekoslovakya'nın ortaya koyduğu, kendi ekonomisine zarar vermesine karşın, ahlaksal nedenlerle silah ticaretinden vazgeçme örneğini alkışlıyoruz ve hükümetlerimize, benzer adımlar için çağrı yapıyoruz.

6 Körfez bunalımı, konvansiyonel olsun, kimyasal, biyolojik ya da nükleer olsun, tüm silah türlerinin uluslararası denetimine olan gereksinimi ortaya koymaktadır. Körfez bunalımı, tüm Ortadoğu halklarının kabul edilebilecek, kaynakların adil bölüşümüne dayalı bir uzlaşmaya olan gereksinimi ortaya koymaktadır. Ve son olarak, "karşılıklı güvenlik" kavramına dayalı "yeni düşünce"nin gerekliliğini kanıtlamaktadır. ■

(Coventry, 16 Eylül 1990)

IPPNW'nin "İnsancılık Ödülü" Sahibi Dr. ARMAND HAMMER, 92 YAŞINDA ÖLDÜ

● Türkiye basını onu, "Kızıl Milyarder" diye tanıttı. Oysa Dr. Hammer, yaşamını barış savaşımına, Doğu-Batı yumuşamasına adanmış bir insandı.

IPPNW'nin "İnsancılık Ödülü" sahibi Dr. Armand Hammer, 10 Aralık 1990 İnsan Hakları Günü'nde, Los Angeles'taki evinde, 92 yaşında öldü. Türkiye basınında "Kızıl Milyarder" olarak tanıtılan, ancak barış savaşımındaki yerinden hiç söz edilmeyen Dr. Hammer, yaşamını barışa ve Doğu-Batı yumuşamasına adanmış, Çernobil kurbanlarının yardımına koşmuş, hekim kökenli bir işadamıydı. Kanser araştırmaları için de milyarlarca dolar harcamıştı.

Bütün bu hizmetleri nedeniyle, IPPNW 7. Dünya Kongresi'nde, kendisine ilk kez "İnsancılık Ödülü" (Humanitarian Award) verilmisti. Dr. Armand Hammer, 29 Mayıs 1987'de, Moskova'daki ödül töreninde konuşurken, özetle şöyle diyor-du:

"IPPNW ile çok ortak yönümüz var. Ben de enerjisini, nükleer savaş olasılığını ortadan kaldırmaya adanmış bir hekimim. Ben bu olasılığı, "insanın insana düşmanlığının son aşaması" olarak tanımlıyorum. Uzun süredir IPPNW'nin başarılarını hayranlıkla izliyorum. IPPNW, dünyanın vicdanına sesini duyurabilmiş ve nükleer bir felaketin korunçuluğu konusunda bizi bilinçlendirmişti.

İnsandan kaynaklanan olayların akışının bir gecede değişeceğini ummuyoruz. Ama, bunu denemeyi sürdürmeliyiz. Barış ve insan hakları ciddi bir iştir ve eğer gelişmeleri isteniyorsa, günlük işlerden olmalıdırlar.

ABD ve Sovyetler Birliği, birbirlerini 10 kez yok edebilecek düzeydeler. Ne fark eder? Kimse, bir kez bile yok olmak istemez. Çernobil bize, ne pahasına olursa olsun, nükleer bir felaketten kaçınmamız gerektiğini öğretti. Kaza sonucu 31 Rus öldü, 500'ü hastaneye kaldırıldı. Olayın uzun dönemli sonuçlarının ise daha trajik olması bekleniyor.

Ben, Çernobil ile yakından ilgilendim. Dr. Robert Gale'i oraya gönderdik. Kendisi, uluslararası üne sahip, kemik iliği uzmanıdır. Ayrıca "Armand Hammer Nükleer Enerji ve Sağlık Araştırma Merkezi"ni kurdum. Bu Merkez, radyasyona maruz kalmış 135 bin kişinin gelecekteki sağlık sorunlarını izleyecek. Kurumumuz ayrıca, dünyanın herhangi bir yerinde böyle bir nükleer kaza olduğunda, çok kısa süre içinde oraya ulaşabilecek bir tıp ekibini destekleyecek.

Moskova'da 6 No.lu Hastane'de gördüğüm radyasyon kurbanlarının çektiği acının izlerini hâlâ taşıyorum. Ama Çernobil'le ilgili olarak beni en çok etkileyen, iki hafta sonra kentin yakınındaki Pripyat üzerinden helikopterle uçarken gördüklerim oldu. Bir zamanlar 45 bin kişinin yaşadığı canlı bir kent olan Çernobil'in yerinde, şimdi yıllarca içinde yaşanamayacak uğursuz bir 'hayalet kent' vardı... Nükleer bir savaşın kazanılabileceğine inanan herkesin, o uçuşta benimle birlikte olmasını isterdim.

Geçen hafta, 89. yaşgünümü kutladım. Nükleer dönemin başlangıcından beri ilk kez bir "silah azaltımı" söz konusu... Daha sonra ise stratejik nükleer silahlarda yüzde 50 indirim görüşülecek.

Einstein'ın bir sözü var: "Barış şiddetle korunamaz. O, anlayış yoluyla elde edilmelidir." Ben de geri kalan yıllarımda, bu anlayışın başarısı için kendi serüvenimi sürdürmeye kararlıyım.

İyimser-belki de hayalci- olduğum için, güce değil adalete, ihanete değil güvene, zulme değil merhamete dayalı bir dünya kurulmasını istiyorum."

İşte, basınımızın yalnızca "mal varlığı"yla, parası-puluyla ilgilendiği ve ölüm haberini "magazin" malzemesi yaptığı Dr. Armand Hammer böyle bir insandı. Toprağı bol olsun... ■

A.A.



● DR. HAMMER, IPPNW ÖDÜLÜNÜ ALIRKEN: 1987 yılında Moskova'da, İnsancılık Ödülü'nü, ABD'li ve Sovyet eşbaşkanlar Dr. Bernard Lown ve Mihail Kuzin'in elinden almıştı.

NÜSHED'e Mesajlar

Sayın Prof. Onaran,

Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği'nin ulusal kongresi dolayısıyla gönderdiğiniz nazik çağrıya teşekkür ederim. Benim için çok zevkli ve ilginç olacağına inandığım kongrenize katılamayacağımdan dolayı üzgünüm. Bununla birlikte, NÜSHED'in IPPNW'ye üyeliği konusundaki gelişmelerden haberdar olmak isterim.

Derginizi, ilginç bölümlerinin İngilizce çevirisiyle bana gönderdiğiniz için de teşekkür ederim. Size, Ankara'daki ve İstanbul'daki öteki dostlara içten selamlarımı iletıyorum.

Saygılarımla,
Prof. Dr. Lars ENGSTEDT
IPPNW Başkan Yardımcısı

Sayın Prof. Onaran,

NÜSHED'in ilk Ulusal Kongresi'ne katılmam için yaptığımız nazik çağrıya teşekkür ederim. Üzülerek bildirmek isterim ki, mektubunuz elime çok geç ulaştı (Kongre gününden sonra). Bu nedenle, yalnız kongrenize katılmamakla kalmadım, katılanlara bir kutlama mesajı bile yollayamadım.

IPPNW ideallerini ve amaçlarını paylaşan Türk hekimlerinin, Sovyet meslektaşlarından daima destek ve işbirliği göreceğlerinden emin olabilirsiniz.

Bu vesileyle, NÜSHED üyesi tüm meslektaşlarıma, yeni yılda ve daha sonraki yıllarda, dünya barışı doğrultusunda gösterecekleri soylu çabaları için iyi dileklerimi iletmek isterim.

Saygılarımla,
Dr. Mihail KUZİN
IPPNW Eşbaşkanı

"Barışa Çağrı" Toplantısı

Dr. ÖZEN AŞUT : "SİLAHLAR VAR OLDUKÇA, BARIŞI SAVUNMAK HER ZAMAN GÜNCELDİR"

● NÜSHED Genel Sekreteri Doç. Dr. Özen Aşut'un, 1 Eylül Dünya Barış Günü dolayısıyla İnsan Hakları Derneği'nce düzenlenen "Barışa Çağrı" toplantısına sunduğu Bildiri'yi aşağıda veriyoruz.

Bugün, 2. Dünya Savaşı'nı başlatan işgalin 51. yılını anıyoruz.

Son büyük savaşın, Hiroşima ve Nagazaki yıkımlarıyla noktalanmasının üzerinden 45 yıl geçti. Bu süre içinde yeni bir "dünya savaşı" olmadı. Ancak savaş, yerel çatışmalarda ve çılgınca silahlanma yarışında sürdürüldü. Dünyamız, sonunda dev bir nükleer cephaneliğe dönüştü. Bugün yeryüzünde, Hiroşima'ya atılan bombanın bir milyon katı nükleer silah var. Bu silah depoları, dünyayı pek çok kez yok edebilecek ve her insanı 10 kez öldürebilecek düzeydedir. Son belirlemelere göre, kişi başına 3,2 ton TNT (patlayıcı) düşmektedir.

Öte yandan yerel savaşlar, sürekli bir tırmanış gösteriyor. 1960'dan beri 80'in üstünde yerel çatışmada 12,5 milyon insan öldü. Ölenlerin önemli bir bölümünü, her yaşta kadın ve çocuklarla sivililer oluşturuyor. Araştırmacıların saptamasına göre 1980'lerde, tarihin herhangi bir 10 yılına göre daha çok savaş yapıldı. Bu yerel savaşları, uluslararası silah tükellerinin körüklediği, artık kesin olarak ortaya çıkmıştır. Dünyanın "gelişmiş" ülkeleri, bu savaşlardan büyük çıkarlar sağlamışlardır. Yansız kaynakların açıklamaları, İran-İrak savaşında en az 20 ülkenin, bu iki ülkeye silah sattığını ortaya koyuyor. Araştırmanın gösterdiği bir başka gerçek ise, bu ülkelerin çoğunun, savaşın her iki ülkeye birden silah satışını gerçekleştirmeleri...

1990'lara girerken, insanlığın emeğine, sağlığına, yaşam hakkına yönelik bu çılgınlığın sona ereceğine ilişkin bir umut ışığı doğmuştu. Ancak, dünyada "sürekli savaş" durumu öylesine yerleşmiştir ki, bir kıvılcım, global bir kargaşaya yol açabiliyor. Soğuk savaşın sonunun açıklanmasından kısa bir süre sonra, yaygınlaşma olasılığını da taşıyan bir bölgesel savaş tehlikesiyle yüz yüze geldik. Körfez bunalımının ortaya koyduğu en önemli gerçek, özellikle ABD ve kimi Avrupa ülkeleri yöneticilerinin "savaşa hazır" tutum sergilemeleri olmuştur.

İrak, kuşku yok ki, uluslararası hukuku hiçe sayarak büyük bir bunalıma yol açmıştır. Bugün yıldönümünü yaşadığımız 2. Dünya Savaşı'nı başlatan Polonya'nın işgaliyle Kuveyt'in ilhaki ara-

sındaki benzerlik, hiç kuşkusuz, tüm dünyayı tedirgin etmiştir. Ancak, kuraldışı uygulamaya aynı yöntemle yanıt vermek, devlet olmanın sorumluluğuyla bağdaşmıyor. Bu durum, "devletin kan gütmesi" anlamını taşıyan idam cezası ile yakın benzerlik taşıyor. Öyle görülüyor ki, dünya halklarının yazgısını ellerinde tutan yöneticilerden önemli bir bölümü, en yaşamsal durumda bile sorumlu ve soğukkanlı davranma yeteneğini yitirerek, dünyayı yangın yerine çevirebilirler. Ayrıca, Körfez bunalımının bugünkü tehlikeli durumunda, Irak'ı kimyasal ve konvansiyonel silah deposuna dönüştüren - başta ABD olmak üzere - pek çok büyük devletin payı olduğu unutulmamalıdır.

● Bunalımın Türkiye'ye Yansıması

Bunalımın Türkiye'ye yansıması ise gerçekten kaygı verici olmuş, ülkemizin yıllardır sürdürdüğü gelenekselleşmiş barışçı çizgisine açıkça aykırı adımlar atılmıştır. Oysa, geniş halk yığınlarının büyük ve sessiz çoğunluğu barıştan yanadır. Bu tutum, bugün Silahlı Kuvvetler için de geçerlidir. "Bir savaş durumu, ülkemizde derin yaralar açar mı?" sorusuna, Silahlı Kuvvetler'in en üst düzeydeki yetkilisi, "Tek bir evladımızın ölmesi bile derin yaradır" yanıtını verebiliyor. Bu ve benzeri durumlar, ülkemiz için "yeni olgular"dır. Ülkede askerler bile savaş karşıtı ve sorumlu bir yaklaşım içindeyken, sivil yöneticilerin tutumları dikkat çekicidir. Türkiye, hiç gereği yokken, bu tutumlar yüzünden, bunalımın tam ortasında etkin rol almaya itilmiştir.

Ne yazık ki basınıımız da bu kritik günler boyunca, nesnel olarak bunalımı körükleyenlere yardımcı olmuştur. "Savaşın kaçınılmazlığı" savı manşetlerden düşmezken, barış güçlerinin görüşlerine, kitle örgütlerinin ve halkın tepkilerine, ancak mikroskobik boyutlarda yer verilebilmiştir. Bu arada, "demokrat" olarak tanınan kimi yazarların, "ulusal çıkarlar için etkin tavır" diyerek belli politikaları desteklemeleri şaşırtıcı olmuştur.

Tüm bu olumsuz gelişmelere karşın, Körfez bunalımında ya da savaşa tutuşa-

cak ülkeler arasında "taraf" olmanın ne tür tehlikeler getireceğinin bilincinde olan "sade insanlar", Türkiye'nin kesinlikle yansız kalması yönünde görüş belirtmişlerdir. Demokratik kitle örgütlerinin yanı sıra, geniş halk kesimlerini kapsayan soruşturmalar, bu gerçeği ortaya koymuştur. Savaşta yer almak bir yana, Körfez'e asker gönderilmesine ve üslerin kullanılmasına karşı tutum alanların oranı giderek yükselmiş, son kamuoyu yoklamalarında yüzde 77'yi aşmıştır (%77,38). Olumlu oy verenlerin oranı ise ANAP oylarının bile çok altındadır (*Turkish Daily News* araştırması, *MİLLİYET*, 31 Ağustos 1990). Halkımız, ulusal çıkarları, ABD'nin Ortadoğu'daki çıkarlarının bekçiliğinde değil, barışa yönelik çok yönlü ve onurlu politikalarda görüyor.

● Tek Önlem, Savaşı Önlemektir

Günümüz savaşlarında, sivil savunma önlemlerinin, hazırlanan hastanelerin, sığınakların, maskelerin, kilometrelerce uzaklığın hiçbir önemi kalmamıştır. Her şey bir anda olup bitivermektedir. Geçerli tek önlem, savaşın önlenmesidir.

10 yıl önce, Sovyet ve Amerikalı hekimlerce kurulan "Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Uluslararası Hekimler Birliği" (IPPNW), o günden bu yana dünya kamuoyunu nükleer tehlikelere karşı uyandırıyor. IPPNW, bu çalışmalarından dolayı 1985 yılında "Nobel Barış ödülü" ile ödüllendirildi. IPPNW'nin amaçlarını benimseyen NÜSHED de aynı doğrultuda savaşım yürütüyor. IPPNW'nin ve NÜSHED'in uyarılarının yaşamsallığı, "Körfez bunalımı"yla daha somut biçimde algılanabilmektedir.

Dünyanın siyasal ortamı ne olursa olsun, silahlar ve silah depoları var oldukça, barışı savunmak her zaman önemli, her zaman günceldir. Barışsever insanlar, yığınların barışa sahip çıkması için çalışmalıdır.

Son bunalımda, ülkemizdeki örgütlü ve örgütsüz halk kesimleri sağduyulu davranmış ve iyi bir sınav vermişlerdir. Ülkeyi yönetenler bu durumdan gerekli dersi almalı, bundan böyle, halkın ezici çoğunluğunun istemleri doğrultusunda davranmalıdırlar.

Dünya halkları, her şeye karşın, 21. yüzyıla girerken "savaşsız bir dünya"yı gerçekleştirecek güce sahiptir. ■

SAVAŞ, NÜFUS PLANLAMASINDA SEÇENEK DEĞİLDİR. NÜSHED

İZMİR "BARIŞ VE SENDİKAL HAKLAR" GECESESİ

Eylül 1990'da, "İzmir Kamu Çalışanları Sendikalaşma Platformu" bir gece düzenledi. "Barış ve Sendikal Haklar Gecesi"nin iki konuşmacısından biri NÜSHED İzmir Temsilcisi Dr. Ertuğrul L. Erdem'di. Dr. Erdem, yaklaşık 4 bin kişinin izlediği gecede, NÜSHED'in ve IPPNW'nin kuruluş amacını anlattıktan sonra, sözü güncel "Körfez bunalımı"na getirerek özetle şöyle dedi:

"Ülkemizin, halkımızın bu olası savaşa bulaştırılması tehlikesini hep birlikte görüyoruz, yaşıyoruz. Ortadoğu petrolünün sömürüsünün devamından başka amacı olmayan bu çokuluslu emperyalist savaşçı politikaya tüm gücümle karşı çıkıyorum. Türkiye'nin bu savaşta hiçbir çıkarı yoktur. Hiroşima ve Nagazaki'ye tanık olmuş, bir hiç uğruna Kore'de binlerce ölü, yaralı ve sakat bırakmış, Çernobil nükleer kazasının etkilerini hâlâ yaşamakta olan ve çok yakın geçmişte Halepçe katliamını görmüş bir ülkenin insanları olarak şunu söylüyoruz: Savaşın bedeli ölümdür. Savaş aynı zamanda, demokratik hak ve özgürlüklerin kısıtlanmasının kolayca dayatılabilecek bir araçtır. Savaş bahane edilerek, ülkemizde emekçi kitlelerin zaten çok kısıtlı

olan ekonomik ve demokratik hakları büsbütün yok edilebilecektir. Kamu çalışanlarının sendikal haklarının yasayla resmen tanınmadığı 5-6 ülkeden biri olan Türkiye'de bunun yaşamsal önemi vardır. Kısaca söylemek gerekirse, tüm hak ve özgürlüklerin kazanılması ve korunması, katılımcı ve çoğulcu bir demokrasi sorunudur. Demokrasinin önkoşulu ise sürekli, kesintisiz barıştır."

İzmir'de "Barış Mitingi"

Öte yandan, Aralık ayı içinde İzmir'de "Barış Mitingi" yapıldı. Mitingte konuşan NÜSHED üyesi Dr. Alpaslan Berktaş, Körfez bunalımı nedeniyle, "Savaşın kapıda, Türkiye'nin topun ağzında" olduğunu söyledi. "Barış da, demokrasi de tehlikededir" diyen Dr. Berktaş, üslerin boşaltılmasını ve ikili anlaşmaların kaldırılmasını istedi. Berktaş, mitingteki sözlerini şu çağrıyla bitirdi:

"Susmayalım! Yarın çok geç olacaktır. İlanlarla, imza kampanyalarıyla, mitinglerle, barış zincirleriyle 'Savaşa Hayır!' diyelim. Uyuyan bir toplum olmadığımızı gösterelim. Ses verelim!" ■

İSTANBUL

Dr. Şükrü Güner İstanbul Temsilcisi

Uzun süreden beri boş bulunan NÜSHED İstanbul Temsilciliği'ne, Op. Dr. Şükrü Güner atandı.

Kasım ayında göreve başlayan Dr. Şükrü Güner, bir yandan İstanbul yöresindeki üyelerimizle ilişkiye geçerken, bir yandan da yeni üye yazımına başladı.

Bu arada, NÜSHED İstanbul üyelerinin, belli sürelerde bir araya geldikleri ve Temsilcilik çalışmalarını yetkinleştirmek için program hazırlıklarına başladıkları öğrenildi. NÜSHED'in, büyük üye potansiyeline sahip olduğu İstanbul'da, yakında güçlü ve etkin bir kuruluş durumuna gelmesi bekleniyor.

Bilindiği gibi, NÜSHED İstanbul Temsilciliği'ne getirilen Op. Dr. Şükrü Güner, uzun yıllar İstanbul Tabip Odası Genel Sekreterliği yapmıştı. Arkadaşımıza yeni görevinde başarılar diliyoruz. ■

ADANA "KÖRFEZ KRİZİ VE YANSIMALARI PANELİ"

● NÜSHED Temsilcisi Dr. Salim Canoğulları: "ABD'nin gerçekleştirmek istediği Ortadoğu NATO'suna da hayır diyoruz!"

NÜSHED Adana Temsilcisi Dr. Salim Canoğulları, 3 Kasım 1990 günü TMMOB Koordinasyon Kurulu'nca düzenlenen "Körfez Krizi ve Yansımaları" paneline konuşmacı olarak katıldı. Büyükşehir Belediyesi Tiyatro

Salonu'nda yapılan panelde, konuyu "halk sağlığı" açısından değerlendiren Dr. Salim Canoğulları, konuşmasında silahlanma yarışı, savaş harcamaları ve dünyadaki sefalet üzerinde durdu. Silah satışlarının toplam dışsatım içindeki payının ABD'de yüzde 20, İngiltere'de yüzde 12 ve Fransa'da yüzde 9 olduğunu anımsatan NÜSHED Temsilcisi, ABD'nin Körfez bölgesinde gerçekleştirmeyi amaçladığı ve Arap ülkelerini içine alan "Ortadoğu NATO'su"na değinerek "Biz, Ortadoğu NATO'suna da hayır diyoruz" dedi. Dr. Canoğulları konuşmasını, "barış kültürü"ne duyulan gereksinimi vurgulayarak noktaladı.

PANEL

TMMOB

ADANA İL KOORDİNASYON KURULU

Konu: KÖRFEZ KRİZİ VE YANSIMALARI

PANEL YONETİCİSİ: YUSUF TEK (İKK sekreteri)

PANELİSTLER

1. A. MEHMET SERİFOĞLU
(İHD gn merk yon kur üyesi)
2. Dr. SALİM CANOĞULLARI
(Adana Tabip Odası, NÜSHED Tem)
3. ZEKİ ÖZER
(Laspetkim-iş Adana şube bşk)
4. ALI ÖLGÜN
(İMO, Adana şube sek)

Yer: BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ TİYATRO SALONU

Tarih: 3 KASIM 1990 SAAT 15.00

MUĞLA

TEMSİLCİMİZİN MAKALESİ, "Cumhuriyet Bilim - Teknik"te

NÜSHED'in Muğla Temsilcisi Dr. Bedriye Gürkan'ın, "Yatağan Santrali, Radyasyon ve Kanser Tehlikesi" başlıklı makalesi, Cumhuriyet gazetesinin Cumartesi günleri çıkan "Bilim Teknik" ekinin 8 Aralık 1990 tarihli sayısında yayımlandı. "NÜSHED Muğla Temsilcisi" sıfatıyla yayımlanan yazıda, termik santralin küllerinin içerdiği ve yaydığı radyasyon sonucu, 20-25 yıl sonra Yatağan yöresinde yüzlerce kanserli insana rastlanacağı belirtildi.

Öte yandan, NÜSHED'in Bilimsel Danışma Kurulu Üyesi Prof. Dr. Turhan Uslu da yaptığı açıklamada, Yatağan Termik Santrali'nin, atık küldeki radyoaktif maddeler nedeniyle çevre kirliliğine yol açtığını söyledi. ■

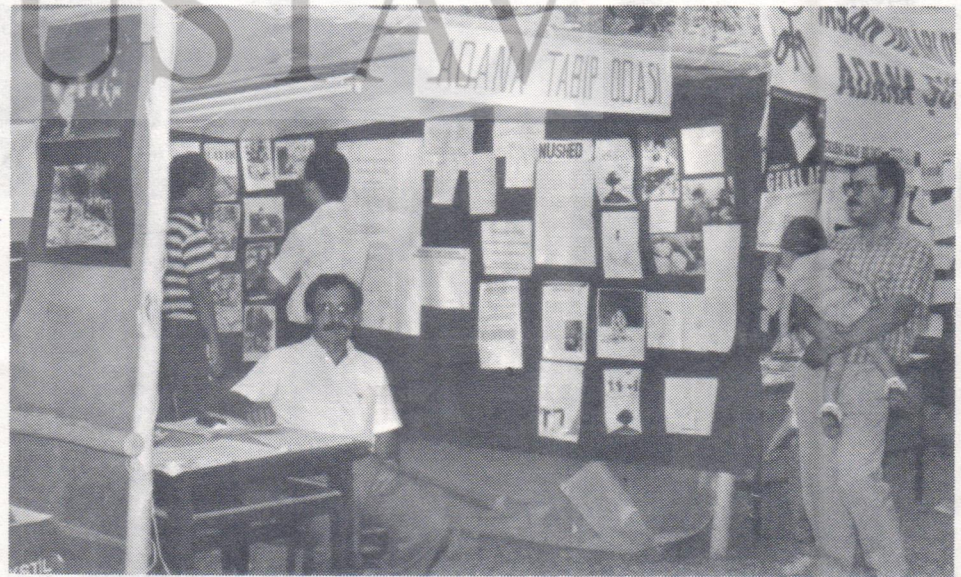
CEVRE

Yatağan Santrali radyasyon ve kanser tehlikesi

Termik santralin küllerinin içerdiği ve yaydığı radyasyon sonucu, 20-25 yıl sonra Yatağan ve çevresinde yüzlerce kanserli insan oluşacak...

Dr. Bedriye Gürkan, NÜSHED Muğla Temsilcisi

NÜSHED, SEYHAN KÜLTÜR ŞENLİĞİ'NDE



● NÜSHED, Adana-Seyhan Belediyesi'nin Ekim 1990'da düzenlediği Kültür Şenliği'nde yer aldı. Atatürk Parkı'nda kurulan Adana Tabip Odası standında kendisine de bir köşe ayrılan NÜSHED, nükleer savaşla ilgili fotoğraf, karikatür ve belgelerden oluşan bir sergi düzenledi. NÜSHED'e ayrılan köşeyi, 10 gün süren Kültür Şenliği boyunca binlerce kişi ilgiyle izledi. Fotoğrafta, Adana Tabip Odası standındaki NÜSHED köşesi ve Adana Temsilcimiz Dr. Salim Canoğulları görülüyor. ■

İSTANBUL VE ANKARA BELEDİYELERİ'NDEN HIROŞİMA VE NAGAZAKİ'YE DOSTLUK ANITI

İstanbul ve Ankara Anakent Belediyeleri'nce yaptırılan "dostluk anıtları", Japonya'nın atom bombasından zarar gören iki "kurban kenti" Hiroşima ve Nagazaki'ye gönderilmeye başlandı. İstanbul Anakent Belediyesi'nin, Prof. Dr. Haluk Tezonar'a yaptırdığı ilk anıt, Temmuz ayının son günlerinde Hiroşima Barış Parkı'ndaki yerine kondu. İstanbul Anakent Belediye Başkanı Prof. Dr. Nurettin Sözen, tören dolayısıyla Hiroşima Belediye Başkanı Takeşi Araki'ye bir mesaj gönderdi. Araki de törende yaptığı konuşmada, "Eller Barış İçin Birleşsin" anıtının, "Yurtta Barış,

- İstanbul Anakent Belediyesi'nin Prof. Haluk Tezonar'a yaptırdığı anıt, törenle Hiroşima Parkı'na konuldu.
- Heykeltıraş Eşber Karayalçın'ın "Sonsuz" adlı anıtı da Ankara'dan Nagazaki Belediyesi'ne gönderilecek.

Dünyada Barış" diyen Atatürk Türkiye'sinden gelmiş olmasından onur duyduklarını belirtti.

Türkiye'nin Tokyo Büyükelçisi Umut Arık, anıtı İstanbul Belediyesi adına Japonya'ya götüren Prof. Rona Aybay'la yontunun örtüsünü kaldırırken, "Barışın değerini en iyi anlayanların, savaşın acısını tadanlar olduğu" nu söyledi.

Prof. Haluk Tezonar'ın bronzdan döktüğü 1 metre 20 cm. boyutundaki anıt, birbirine sarılarak göğe uzanan iki elden oluşuyor. Dostluk anıtı, Barış Parkı'ndaki uluslararası konferans salonunun girişinde yer alan 1 metre yüksekliğindeki siyah granit bir kaide üzerine yerleştirildi.

ANKARA'DAN NAGAZAKİ'YE BARIŞ ANITI

Öte yandan, İkinci Dünya Savaşı'nda atom bombası atılan ikinci Japon kenti Nagazaki'ye gönderilmek üzere, Ankara Anakent Belediyesi'nce bir barış ve dostluk anıtı yaptırıldı.

Ankara halkının Nagazaki halkı ile olan dostluk ve kardeşlik duygularını anıtlarlaştırmak, savaşta çok etkilenmiş Nagazaki halkına, "Bir daha savaşlar olmasın" mesajını iletmek amacıyla yaptırılan "Sonsuz" adlı anıt, Nagazaki Barış Parkı'na yerleştirilecek.

2 m x 1.95 m x 15 cm. boyutlarında, demir+bronz malzemeden hazırlanan anıt, 20 cm.'lik toprak bir kaideye oturtulacak.

1980 yılından itibaren Nagazaki Barış Parkı'na, dünya ülkelerinden dostluk anıtları gönderilmeye başlandı. Şu anda parkta, çeşitli ülkelerden 11 kentin dostluk ve barış simgesi anıtlar bulunuyor. Ankara Belediyesi'nin dostluk anıtı da Barış Parkı'nda 12. sırada yerini alacak. ■



● BARIŞ ANITI : Heykeltıraş Eşber Karayalçın'ın "Sonsuz" adını verdiği barış anıtı, Nagazaki Barış Parkı'ndaki yerini alacak.

İTALYA'DA "HIROŞİMA KONSERİ"

- Yücelen Yaylı Çalgılar Dörtlüsünün kemancısı Reyyan Yücelen, "Konserde gözyaşlarımı tutamadım" diyor.
- Dünyanın en seçkin orkestralarından müzisyenler, Haydn'ın "Yaradılış" oratoryosunu barış hareketi için seslendirdi.

5 Ağustos 1990 günü, yani Hiroşima'ya atom bombası atılışının 45. yıldönümünün eşiğinde, "Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Uluslararası Hekimler Birliği" (IPPNW), İtalya'nın Assisi kentindeki ünlü San Francesco Katedrali'nde görkemli bir konser düzenledi. Dünyanın en seçkin müzikçilerinin katılımıyla oluşan IPPNW Dünya Orkestrası, "Birlik İçinde Bir Dünya İçin" belgisi altında, Joseph Haydn'ın "Die Schöpfung" (Yaradılış) oratoryosunu seslendirdi. Kuşku yok ki, "Yaratılanı koruyun ve nükleer denemeleri bir an önce durdurun!" haykırışı için bundan daha iyi bir tarih, yer ve başyapıt bulunamazdı. Çünkü, Haydn'ın "Yaradılış" oratoryosu, atom bombasının 45 yıl önceki yıkımının tam karşısını oluşturmaktaydı. Ünlü sanatçıların para almadan katıldıkları bu büyük konser, Japonya ve öteki ülkelerin televizyonlarından naklen yayımlandı. Moshe Atzmon'un yönettiği konsere Edith Mathis (İsviçre), Göstra Winbergh (İsveç), Harald Stamm (F. Almanya) solist olarak katıldı. Orkestrada görev alan müzisyenler ise Berlin Filarmoni, Moskova Filarmoni, Londra Filarmoni, Viyana Filarmoni, İsrail Filarmoni, Çek Filarmoni, San Francisco Senfoni, Varşova Senfoni gibi tanınmış orkestraların elemanlarıydı.

"IPPNW Dünya Orkestrası", 1988 yılında da Beethoven'in "Missa Solemnis" adlı yapıtını "İç ve Dış Barış

İçin Yakarış" belgisi altında, Avrupa'nın önemli başkentlerinde çalmış, ünlü orkestra şefi Antal Dorati yönetimindeki konser, dünya radyo ve televizyonları aracılığıyla 200 milyon dinleyiciye ulaştırılmıştı.

● NÜSHED'İN SANAT ELÇİSİ

NÜSHED, 5 Ağustos'ta Roma-Assisi'de gerçekleştirilen yeni "Dünya Konseri"ne, Türkiye'den orkestra elemanı olarak kemancı Reyyan Yücelen'i gönderdi. Ülkemizin tanınmış "Yücelen Yaylı Çalgılar Dörtlüsü"nün üyelerinden ve halen Ankara Devlet Konservatuarı'nda keman ve piyano öğretmenliği yapan sanatçı, İtalya dönüşü, konser izlenimlerini "Son Reçete"ye şöyle anlattı:

"Joseph Haydn'ın 'Yaradılış' oratoryosu, bu konuda yazılmış en güzel yapıtlardan biri. IPPNW'nin Dünya Orkestrası, dünyanın en seçkin orkestralarının en değerli müzisyenlerinden kurulmuş. Bu konser, Hiroşima'ya atom bombası atılışının 45. yıldönümü dolayısıyla gerçekleştirilmişti ve orkestrada görev alan 195 müzisyen, konserin telif haklarını tümüyle IPPNW'ye bağışlamışlardı. Dünyanın dört bir yanından gelen bu sanatçılar, barıştan yana ve nükleer savaşa sonuna kadar karşı insanlardı. Olaydan çok etkilendiğimi söylemeliyim. Konserde uyum ve coşku vardı. Bu etkinliğe katılmış olmaktan büyük onur



● BARIŞA KATKININ MUTLULUĞU: Kemancı Reyyan Yücelen, İtalya'da katıldığı "Yaradılış" konserinin afişi önünde...

duydum. Uluslararası düzeyde ilk kez icracı olarak yer aldığım bu konserin barış dolu ortamı beni öylesine etkiledi ki, konser sırasında gözyaşlarımı tutamadım. Müzik, evrensel bir dil olarak bizi birbirimize sıkı sıkıya bağladı. Assisi'deki IPPNW konserini unutmayacağım." ■

ÇOCUKLARIMIZA SAVAŞ DEĞİL, BARIŞ İÇİNDE GELECEK!

NÜSHED

DAMLA-DAMLA

● Ankara'da yeni kurulan "Premier Tiyatro", ilk oyunları "Piyondaki Ses"i, 23 Eylül 1990 günü ASM salonunda sahneye koydu. Aydın Doğan'ın yazdığı ve Hamit Demir'in sahneye oynadığı oyunda, toplumu kuşatan çeşitli tabuların yanı sıra, nükleer silahlar ve yıldız savaşları gibi temalara da yer veriliyor.

● Gaziantep'li ozanlardan Temer Abuşoğlu, Sivas Devlet Güzel Sanatlar Galerisi'nde 1 Ekim 1990 günü bir "Şiir Sergisi" açtı. "Yaşama Notlar", "Yarımlar Ölmez", "Yağmur, Güneş ve Toprak", "Çiçeğe Durdu Yedi İklim Tohum" dan sonra, Ağustos 1990'da yeni kitabı "Yorgun ve Yalnız"ı yayımlayan ozanın sergisi, "şiir" üzerine yapılan bir söyleşiyle daha da renklendi.

● Türkiye Tabiatını Koruma Derneği Antalya Şubesi, bu yılki "Çevre Şiir Ödülü'nü, Can Yücel'e verdi. Ozana ödülü, 5-10 Haziran günleri arasındaki "Çevre Günleri" kutlamaları sırasında sunuldu. ■



● NÜSHED'İN SANAT ELÇİSİ : Kemancı Reyyan Yücelen, Yayın Yönetmenimiz Attilâ Aşut'a "Hiroşima Konseri" izlenimlerini anlatıyor.

Nobel Barış Ödülü Gorbi'nin

SSCB Başkanı Gorbaçov'un 'barış sürecindeki öncü rolü' nedeniyle ödüle değer görüldüğü açıklandı. Gorbaçov'a ödülü 10 aralıkta Oslo'da düzenlenecek törenle verilecek. Barış Ödülü aldığını parlamentoda öğrenen Gorbaçov, "Perestroyka yolunda yürümeye başladığımızda, bunun tüm ülkeler için taşıdığı önemin bilincindeydik" dedi.



Dış Haberler Servisi — 1990 Nobel Barış Ödülü SSCB Devlet Başkanı Mihail Sergeyeviç Gorbaçov'a verildi. Nobel Komitesi tarafından yapılan açıklamada, Gorbaçov'un "günümüzde uluslararası topluluğun önemli bölümlerini karakterize eden barış sürecindeki öncü rolü" nedeniyle bu ödüle layık görüldüğünü açıkladı. 700 bin dolarlık bir çek, bronz bir madalya ve bir diplomadan oluşan ödül 10 Aralıkta Başkan Gorbaçov'a Oslo'da törenle verilecek. Haberi, parlamentoda ekonomi ve dış politika konusunda yapılan yoğun tartışmalar nedeniyle bir saat yirmi dakika sonra öğrenen Gorbaçov, "böylesi bir anda söyleyecek söz bulmak çok zor. Çok duygulandım" dedi.

NÜSHED'DEN GORBAÇOV'A KUTLAMA MESAJI

NÜSHED Genel Başkanı Prof. Dr. Leziz Onaran ile Genel Sekreter Doç. Dr. Özen Aşut, 1990 Nobel Barış Ödülü'nün açıklanmasından sonra, Sovyetler Birliği Devlet Başkanı Mihail Gorbaçov'a bir kutlama mesajı gönderdiler. Birer örneği IPPNW Genel Merkezi ile Sovyet Eşbaşkanı Dr. Mihail Kuzin'e

de iletilen 22 Ekim 1990 günlü mesajda şöyle denilmekteydi:

"Sayın Gorbaçov,

1990 Nobel Barış Ödülü'nün size verilmiş olmasından duyduğumuz sevinçli belirtmek istiyoruz. Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği, sizin, dünya barışı ve silahsızlanma uğrunda gösterdiğiniz çabaları takdirle karşılamaktadır.

Biz aynı zamanda, ülkenizin Ekim 1989'dan beri gerçekleştirdiği Nükleer Deneme Moratoryumu'ndan derin bir memnuniyet duymaktayız. Sovyetler Birliği'nin, bundan böyle artık nükleer deneme yapmayacağını umuyor, sizin, nükleer silah denemelerini süresiz olarak durdurduğunuzu resmen açıklamanızı

bekliyoruz. Bizler de tüm dünyadaki meslektaşlarımız gibi, Kapsamlı Deneme Yasağı'nın, nükleer silahsızlanmaya ve nükleer silahsız bir dünyaya giden en önemli tek adım olduğuna inanıyoruz.

Biz, Sovyetler'in, Nükleer Deneme Moratoryumu'nu resmen açıklamasının, dünya barışı ve silahsızlanma sürecinde çok önemli bir olay olacağını düşünüyoruz. Tek yanlı da olsa, böyle bir moratoryum, dünya kamuoyunu geniş biçimde etkileyecek; deneme yasağını öteki nükleer devletlere de yayma savaşımını güçlendirecektir.

1990 Nobel Barış Ödülü'nü kazanmış olmanızdan duyduğumuz sevinçli bir kez daha belirtirken, size, dünya barışı için gösterdiğiniz çabalar nedeniyle, Türkiye'deki barışseverlerin teşekkürlerini ve selamlarını iletiyoruz."

KISA - KISA

- ABD, Almanya'daki tüm kimyasal silahlarını geri çekerek, bunları Pasifik Okyanusu'ndaki Johnston Mercanadası'na götüreceğini açıkladı.
- Avustralya'nın Brisbane kentinde düzenlenen uluslararası toplantıda, kimyasal silahları yok etme görevinin, herkesten önce, bu silahları üreten ülkelere düştüğü belirtildi.
- Yüzyılımızın önde gelen bilim adamları Albert Einstein ve Sigmund Freud'un savaş üzerine düşüncelerini açıkladıkları mektupları, İngiltere'nin ünlü müzayede salonu Sotheby's tarafından New York'ta satışa çıkarıldı.
- "Beatles" Topluluğu'nun efsanevi yıldızı John Lennon, ölümünün 10. yıldönümü olan 8 Aralık'ta, bütün dünyada törenlerle anıldı. Lennon'un hayranları, aynı gün New York'taki Central Park'a yerleştirilen "Imagine" anıtı önünde buluşup, sanatçının anısına çiçek bıraktılar.
- 2. Dünya Savaşı sonunda Japonya'nın Hiroşima kentine atom bombası atan ABD savaş uçağı "Enola Gay"ın seyir defteri, New York Christie's galerisinde açık artırmaya çıkarıldığı 8 Aralık'ta alıcı bulunamadı. ■

Değinmeler

A.A., Hekimleri Nasıl "Fizikçi" Yaptı?

Cumhuriyet gazetesinin 16 Ekim 1990 günlü sayısında, "Son 20 Yılda Nobel Barış Ödülü'nü Kazananlar" başlıklı listenin "1985" yılına ilişkin bölümünde aynen şöyle deniliyor:

"1985 : Nükleer Savaşa Karşı Olan Uluslararası Fizikçiler adlı örgüt. Boston ve Massachusetts'te merkezi bulunan örgütte, Sovyet ve Amerikalı bilim adamları bulunuyor."

Anadolu Ajansı'nın çeviri yanlışları, artık hoşgörü sınırını aşmaya başladı. Burada söz konusu olan örgüt, "Fizikçiler"le ilgili değil, "Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Uluslararası Hekimler Birliği (IPPNW)"... İngilizcedeki "Physicians - hekimler" sözcüğünü Türkçeye "Fizikçiler" (İngilizcesi "Physicists") olarak çeviren çevirmene aşk olsun! Geçen yıl da A.A. çevirmeni, Trade Union'u "Ticaret Odası" olarak çevirmiş ve Sovyet Sendikalar Birliği'nin yayın organı "Trud"u, Ticaret Odası'na bağlamıştı!

A. AŞUT